



Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

April 2020

Letnik 5, številka 2



Velika noč je praznik veselja, upanja in življenja.

Naj nas velikonočno praznovanje napolni z novim upanjem, radostjo in voljo.

Rajko Meserko, župan

Iz tokratne vsebine:

Pomembne informacije in preventivni ukrepi v času epidemije

stran 3–6

Pogovor z Gregorjem Berčonom

stran 10–11

Kulturni teden

stran 17

Šmarski pust

stran 21

ISSN 2463-8579

Spoštovani!

Smo v času pandemije novega koronavirusa, ki resno ogroža človeštvo in bo zagotovo zasedel marsikatero stran v učbeniku zgodovine naših novorojenčkov. Težki časi so predvsem, ker so z upovedovanjem ukrepov in izolacijo okrnjene naše osnovne človekove pravice in v trenutkih slabosti postanemo nestrpni. Kljub vsemu pa moramo biti odgovorni, da se dosledno ravnamo in natančno upoštevamo vsa navodila. Le tako nam bo uspelo obvarovati zdravje nas vseh.

Samoizolacija, preprečevanje socialnih stikov in dosledna higiena so bistvena navodila, ki se jih moramo dosledno držati.

Zato apeliram na vas, spoštovane občanke in občani, da se izogibate gneče v trgovinah in na drugih javnih mestih. V tem trenutku, ko žal še vedno primanjkuje prepotrebne zaščitne opreme, je naše edino učinkovito sredstvo pri premagovanju virusa dosledno upoštevanje navodil strokovnjakov.

Na Občini Šmartno smo dosegljivi v okviru uradnih ur, zato se za vse informacije lahko obrnete na telefonsko številko 01 896 27 70 ali elektronski naslov info@smartno-litija.si. Lahko pa tudi s pismom v poštni nabiralnik pri vhodu občine.



Verjamem, da bomo z medsebojno solidarnostjo, čutom za medgeneracijsko povezanost in sožitjem uspeli tudi v tej preizkušnji. Bodimo odgovorni do sebe, do vseh drugih in do celotne družbe. Vsako življenje, ki ga bomo tako rešili, je dragoceno. Zavedati se moramo, da BREZ vsakega slehernega TEBE, NAS NI.

Ostanite zdravi!
Rajko Meserko, župan

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevni novic, ki bo izšla maja 2020, pričakujemo najkasneje do torka, 28. 4. 2020, na elektronski naslov uredništva: krajevnenovice@bogensperk.si. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,
Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Pomlad na Bogenšperku

Foto:

Helena Smrekar

Prelom in priprava za tisk:

Biroservis – Mlakar Gorazd s. p.,
Ustje 7, 1275 Šmartno pri Litiji

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Starejši, invalidi in nosečnice po nujnih opravkih in nakupih le med 8. in 10. uro ter zadnjo uro obratovanja trgovin!

V Odloku o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 25/20, 29/20 in 32/20) se v 2. a členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi: »(2) Nakup v času od 8.00 do 10.00 ure lahko opravijo izključno ranljive skupine (npr. invalidi, upokojeanci, nosečnice). Upokojeanci lahko opravijo nakup samo v tem času.«

Prepoved gibanja in zbiranja

Vlada Republike Slovenije je sprejela Odlok o začasni splošni prepovedi gibanja in zbiranja ljudi na javnih mestih in površinah v Republiki Sloveniji ter prepovedi gibanja izven občin, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Odlok začne veljati 30. marca 2020 ob 00.00 in velja do preklica.

Z odlokom se zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19) do nadaljnjega **prepoveduje**:

- gibanje in zbiranje ljudi na javnih krajih in površinah,
- dostop na javna mesta in površine,
- gibanje izven občine stalnega ali začasnega prebivališča, razen če odlok ne določa drugače.

Sklep župana o dostopu v sosednjo občino

Na podlagi odloka o omejenem gibanju je župan sprejel sklep, da je glede na specifične potrebe skupnosti občanom Občine Šmartno pri Litiji izjemoma dovoljen dostop do trgovin z živili in kmetijske neposredne prodaje tudi izven občine Šmartno pri Litiji (vendar ne dlje kot do sosednje občine).

Odlok o omejenem gibanju sicer tudi določa, da grejo občani lahko v sosednjo občino tudi za nujne opravke, katerih storitev ni zagotovljena znotraj matične občine.

Pomembne informacije in preventivni ukrepi v času epidemije

Poleg pravilne higiene kašlja in nasvetov za umivanje rok moramo biti pozorni tudi na pravilno nameščanje zaščitne maske.

Kako si pravilno namestimo in odstranimo zaščitne maske



Poziv prostovoljcem

Pozivamo prostovoljce, ki so pripravljeni v teh izrednih razmerah nuditi varstvo otrok na domu tistim staršem, ki opravljajo poklice, ki so v tem obdobju nujnega življenjskega pomena, da se prijavijo na info@smartno-litija.si ali pokličejo na telefonsko številko občine 01 896 27 70 – telefon samo v času uradnih ur.

V pozivu vabimo tudi ostale prostovoljce, da se aktivno vključijo v naloge pri izvajanju pomoči in ukrepov ob epidemiji koronavirusa na območju občine Šmartno pri Litiji.

Ob prijavi navedite vaše ime in priimek, naslov, kontaktno številko, možnost lastnega prevoza, časovni okvir, kdaj ste na voljo za pomoč in področje, kjer bi lahko pomagali (na področju zdravstva, sociale, dela z otroki, oskrbe z nujnimi življenjskimi potrebščinami ...).

Prostovoljci naj bodo zdravi polnoletni občani, mobilni in brez kroničnih bolezni ali kroničnega bolnika med svojimi najbližjimi ter v zadnjih 14 dneh niso bili v neposrednem stiku z okuženimi.

Vaše podatke bomo evidentirali, vas uvrstili na listo prostovoljcev in vas kontaktirali le v primeru, da bi prišlo do razmer, ki bi narekovali vključitev dodatne pomoči. Za vaš odziv se vam iskreno zahvaljujemo!

Odloki in uredbe

Odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi na javnih shodih in javnih prireditvah ter drugih dogodkih na javnih krajih v Republiki Sloveniji – PROSIMO UPOŠTEVAJTE!

Prepoved kurjenja v naravi

Do preklica je prepovedana uporaba odprtega ognja v naravnem okolju na območju občine Šmartno pri Litiji z namenom nemotenega zagotavljanja delovanja PGD za potrebe obvladovanja epidemije koronavirusa v občini Šmartno pri Litiji.

Prepoved uporabe zunanjih igral

Do preklica je prepovedana uporaba vseh zunanjih športnih površin in otroških igral v občini Šmartno pri Litiji.

O morebitnih novih ukrepih spremljajte spletno stran občine www.smartno-litija.si!

Informacije

Službe v času ukrepov

CENTER ZA SOCIALNO DELO – psihosocialna pomoč

Na Centru za socialno delo, Enota Litija, izvajajo psihosocialno pomoč po telefonu: 01890 03 80.

Tako jih občani lahko pokličete v poslovnem času:

- ponedeljek, torek, četrtek: od 8.00 do 15.00,
- sreda od 8.00 do 17.00,
- petek od 8.00 do 13.00.

OBČINA ŠMARTNO PRI LITJI

Vstop za stranke ni možen. Strankam smo v času uradnih ur na voljo na telefonski številki 01 896 27 70 in preko e-pošte: info@smartno-litija.si.

Dežurna številka: 030 378 373 (med 7. in 19. uro)

Številka je namenjena vsem tistim občankam in občanom, ki zaradi ukrepov zajezišev širjenja koronavirusa ali morebitne okužbe ne morete, ne smete ali ne želite zapustiti stanovanja in se sami ali prek pomoči sorodnikov, prijateljev in znancev ne morete sami oskrbovati z najnujnejšo hrano, higienskimi pripomočki, zdravili ali drugimi nujnimi zadevami.

Za vse ostale informacije o koronavirusu pokličite **080 14 04** (Klicni center za informacije o koronavirusu).

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE OZ LITJA

Tel. št.: 01 896 37 30; e-pošta: litija.ozrk@ozrks.si

JP KSP LITJA

Vodovod: 041 349 181

Pogrebna služba: 041 685 073

Ravnanje z odpadki: 041 768 304

VZDRŽEVANJE OBČINSKIH CEST

Trgograd, d. o. o.: 01 898 34 40 in 01 898 00 93

ZDRAVSTVENI DOM LITJA

Tel. št.: 01 890 04 00

Sum okužbe s koronavirusom: 01 890 04 28.

Vso administracijo naročate na enotnem e-naslovu e-ambulanta@zd-litija.si ali telefonski številki 01 890 04 12.

Ustanovljene so naslednje ambulate:

- Ambulanta za vročinska stanja in okužbe dihal: 01 890 04 00 ali 01 890 04 28,
- Ambulanta za kronična in akutna nevrološka stanja: 01 890 04 05,
- Ambulanta za otroke: 01 890 04 04,
- Ambulanta za nujno medicinsko pomoč: 01 890 04 00, 112,
- Nosečnice in nujna ginekološka stanja: 01 890 04 10 (pregledi nosečnic in nujnih ginekoloških stanj: sreda in četrtek popoldan, v ostalem času možen posvet po telefonu),
- Fizioterapevtska dejavnost: 01 890 04 20 (dejavnost je prekinjena, posvet po telefonu),
- Zobozdravstvena dejavnost: 01 890 04 00 (dejavnost je prekinjena, posvet je možen v času 7.30–12.00 in 13.00–17.30 po telefonu).

Za vsak pregled se morate po telefonu napovedati.

LEKARNA NOVA LITJA (v zdravstvenem domu)

Spremenjen delovni čas: ponedeljek–petek: 8.00–19.00, sobota: 8.00–12.00, nedelja in prazniki: 9.00–12.00

Lekarna Litija Nova prosi, da nujna zdravila ali zdravila, predpisana tisti dan, naročate na telefonski številki 01 777 02 41. Tako se bo zmanjšala dolga čakalna vrsta, saj bodo zdravila pripravili za prevzem vnaprej.

LEKARNA LITJA (pri mostu)

Lekarna Litija (pri mostu) je odprta od ponedeljka do petka od 8.00 do 15.00 za potrebe civilne zaščite in tudi za zunanje obiskovalce.

TELEFONI ZA POMOČ V STISKI

Klic v duševni stiski

01 520 99 00 (vsak dan med 19. in 7. uro zjutraj).

Zaupna telefona Samarijan in Sopotnik

116 123 (24 ur/na dan, vsak dan). Klic je brezplačen.

TOM telefon za otroke in mladostnike

116 111 (vsak dan med 12. in 20. uro). Klic je brezplačen.

INTERNET KOT PODPORN MEDIJ OB DUŠEVNI STISKI

#tosemjaz

Spletni portal namenjen otrokom in mladostnikom.

www.tosemjaz.net

Med.Over.Net

Spletni portal na temo zdravja, duševnega zdravja in drugih področjih.

www.med.over.net

NeBojSe

Spletni portal Društva za pomoč osebam z depresijo in anksioznimi motnjami DAM.

www.nebojse.si

Živ?Živ!

Spletna postaja za razumevanje samomora in pomoči, ki je na voljo.

www.zivziv.si

KGZ LITJA

	pon.–pet.	sobota
Prodajni center Šmartno	7.30–18.00	7.30–18.00
Dom market Šmartno	7.30–16.00	7.30–13.00
SP Kostrevnica	8.00–15.00	8.00–12.00

POŠTA ŠMARTNO PRI LITJI

Pon.–pet: 9.00–15.00 (12.00–12.30 zaprto)

DOM TISJE – Obvestilo uporabnikom in svojcem pomoči na domu in dostave kosil

Dom Tisje naproša uporabnike pomoči na domu in dostave kosil, da jih TAKOJ obvestite, v kolikor se zdravstveno stanje pri vas spremeni, na kontaktno številko 01 890 01 06 ali pa 01 890 01 00.

Občinska uprava in Štab CZ občine Šmartno pri Litiji

Škode od divjadi in na divjadi – obvestilo

Avtor članka: LD Litija

V skladu z določilom 1. odstavka 56. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 17/08) Lovska družina Litija obvešča lastnike kmetijskih zemljišč in gozdov, da lahko morebitno škodo od divjadi pisno prijavijo na naslov LD Litija, Ponoviče 8, 1282 Sava ali ustno pri pooblaščenih osebah lovške družine, gospodarju LD, Primožu Berdajsu na GSM 041 552 970.

PODARITE DOŽIVETJE

Največja izbira darilnih bonov.

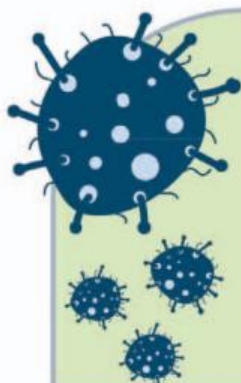


TRGOVINA KING

Usnjarska ulica 1, 1275 Šmartno pri Litiji
t: 041 687 977

HIŠA DARIL

PRIPOROČILA ZA STAREJŠE V ČASU EPIDEMIJE NOVE VIRUSNE BOLEZNI COVID-19



Zaradi razlogov, ki jih še ne poznamo v celoti, pri starejših, ki zbolijo za novo virusno boleznijo COVID-19, bolezen pogosteje poteka v težji obliki. Nevarnost zapletov je večja tudi pri kronično bolnih. Zato je zelo pomembno, da starejši natančno upoštevajo sprejete ukrepe in sledijo nasvetom strokovnjakov glede zaščitnih ukrepov, prav tako pa je odgovornost vseh, da poskrbimo za kar največjo varnost starejših državljanov.

OSNOVNA NAČELA RAVNANJA



Izogibajte se tesnim stikom z ljudmi.

Varna razdalja je najmanj 1,5 m.



Še zlasti se izogibajte stikom z ljudmi, ki kihajo ali kašljajo.



Redno si umivajte roke z milom

in vodo, zlasti kadar kašljate, kihate, se vsekujete; po vrnitvi domov, pred jedjo, po jedi, če kadite, po kajenju; roke si lahko občasno tudi razkužite.



Upoštevajte **pravila higijene kašlja.**



Ne dotikajte se oči, nosu in ust, da si čez sluznico ne vnesete virusa.



Izogibajte se zaprtih prostorov, v katerih se zadržuje več ljudi.



Za razkuževanje rok uporabite namensko razkužilo za roke. Vsebnost etanola v razkužilu za roke naj bo najmanj 60 %.



Izogibajte se dotikanja površin, ki se jih dotikajo tudi drugi (kljuke, držala, stikala...).



Poskrbite za redno

zračenje zaprtih prostorov. Prezračite prostor za pet do deset minut večkrat na dan.



Uporabljajte samo svoj jedilni in higienski pribor, perilo in brisače.



Ohranjajte čim bolj zdrav način življenja.



Družabne stike s svojci, prijatelji, sosedi, znanci vzdržujte na daljavo.



Če potrebujete pomoč, se obrnite na štab Civilne zaščite v vaši občini. Če potrebujete zdravstveno pomoč, pokličite svojega izbranega osebnega zdravnika.

KAKO LAHKO STAREJŠI LJUDJE PODPRETE SVOJ IMUNSKI SISTEM?

V skladu z navodili ostanite **telesno dejavni vsak dan**, v okviru svojih zmožnosti; v prilagojenih okoliščinah ohranjajte navade redne telesne vadbe in vadbe moči.

Za optimalno delovanje imunskega sistema je potrebna **uravnotežena, pestra mešana prehrana**, prilagojena posameznikovim prehranskim potrebam in zdravstvenemu stanju; zdaj ni čas za kakršnekoli diete.

Ostajajte **dejavni** tudi **duševno, socialno in duhovno**, prilagojeno priporočilom.

Pomagajte si s **telefonskimi pogovori**, da ostanete v stiku z najbližjimi, in negujte občutek medsebojne povezanosti, ki lahko povečuje občutek varnosti.

Potrebujete dovolj velik vnos **tekočin**. Izogibajte se uživanju alkohola.

Poskrbite za dovolj **spanja**; zmanjšajte spremljanje novic v medijih pred spanjem.

Prekinjajte tok negativnih misli, pomislite na kaj **pozitivnega** in krepite **hvaležnost**.

Naj se vam dnevna rutina v okviru priporočil ne ustavi, ohranjajte **pozitivno naravnost** in pogled na priložnosti; delček svojega dneva doma posvetite svoji najljubši **rutini ali obredu** (naj bo to branje, molitev, misel ali pa dejanje).

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Telekom Slovenije na območju Šmartnega pri Litiji nadaljuje s širitvijo optičnega omrežja

Avtorja članka: Anton Dobravec, Nataša Osolnik

Telekom Slovenije je v sodelovanju z Občino Šmartno pri Litiji že v letu 2019 pričel z gradnjo optičnega omrežja, ki bo krajanom omogočilo višje internetne hitrosti in še boljše izkušnje spremljanja televizije. Izgradnja priključka optičnega omrežja do objekta je za vse lastnike hiš in etažne lastnike večstanovanjskih stavb, ki se

bodo v času trajanja projekta vključili v planirano traso, brezplačna. Sama izvedba pa je sicer v večini primerov povezana s predhodno izvedbo gradbenih del, za kar je potrebno pridobiti ustrezna soglasja. V Telekomu Slovenije načrtujejo, da bo gradnja v sodelovanju s krajan in občino potekala tekoče, tako da bi lahko z izgradnjo novega optičnega omrežja na območju občine Šmartno pri Litiji pričeli letos marca.

Glavna prednost optičnega omrežja je velika pasovna širina, ki omogoča hitrejši, zanesljivejši in varnejši prenos podatkov, saj je optična povezava manj občutljiva na elektromagnetne motnje in udar strele. Optično omrežje zagotavlja kakovostno uporabo širokopasovnih storitev, kot so televizija, internet in internetna telefonija. Krajan boste o možnostih uporabe in naročila storitev seznanjeni sproti, ko bo možen vklop novih naročnikov. V Telekomu Slovenije priporočajo, da se za prehod na optiko odločite v času izvedbe gradbenih del, saj bodo po tem dodatni izkopi za povezave do hiš potekali z daljšim časovnim zamikom.

Poročilo o spremljanju skladnosti in zdravstvene ustreznosti pitne vode za leto 2019



na sistemih oskrbe s pitno vodo na območju občine Šmartno pri Liti-
ji, ki so v upravljanju KSP Litija d. o. o.

Avtorica članka: Marta Peršin, univ. dipl. kem., KSP Litija d. o. o.

Javno podjetje Komunalno stanovanjsko podjetje Litija, d. o. o. (v nadaljevanju: upravljavec) zagotavlja nadzor nad skladnostjo in zdravstveno ustreznostjo pitne vode v okviru **notranjega nadzora** na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo, s katerimi upravlja. Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP načrta, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih tveganj, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi, in določa izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavljanje stalnega nadzora na tistih mestih (Kritičnih kontrolnih točkah – KKT in kontrolnih točkah – KT) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Sestavni del HACCP načrta je tudi Program odvzema vzorcev pitne vode.

Poleg notranjega nadzora pa Ministrstvo za zdravje zagotavlja spremljanje pitne vode – **monitoring**, s katerim se preverja, ali pitna voda izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/04, 92/06 in 25/09) (v nadaljevanju: Pravilnik o pitni vodi), zlasti zahteve za mejne vrednosti parametrov, določene v Prilogi I Pravilnika o pitni vodi. Nosilec monitoringa v letu 2019 je bil Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), izvajalec pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH).

Število pregledov in število odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu je prilagojeno povprečni dnevni porabi pitne vode. Storitve odvzema vzorcev pitne vode in nadaljnje preiskave v okviru notranjega nadzora je v letu 2019 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, s katerim ima upravljavec sklenjeno pogodbo.

Zdravstveno ustreznost in skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi ocenjujemo na podlagi opravljenih terenskih pregledov in meritev, mikrobioloških preskušanj in fizikalno-kemijskih preskušanj odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu. Navadno velja, da je oskrba s pitno vodo v večjih oskrbovalnih sistemih varnejša kot v manjših oskrbovalnih sistemih.

V splošnem ocenjujemo, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2019 na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo v upravljanju javnega podjetja varna. Notranji nadzor je zagotavljal pravočasno odkrivanje pomanjkljivosti in uspešno odpravo vzrokov za neskladja. Osnovni pogoj za varno oskrbo s pitno vodo so objekti, ki so sanitarno tehnično ustrezni. Priprava vode pred distribucijo se lahko uvede, ko se izčrpa vse ostale možnosti in v kolikor ne razpolagamo z zajetjem, ki omogoča zajem pitne vode, ki je skladna z določili Pravilnika o pitni vodi. Odprava tehničnih pomanjkljivosti,

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE v letu 2019; notranji nadzor in monitoring
Upravljavac: KSP Litija, d. o. o., območje občine Šmartno pri Liti

	Vodovodni sistem – oskrbovalno območje	Distribucija vode: m ³ /dan	Število uporabnikov	Dezinfekcija	Vrsta nadzora	Mikrobiološka preskušanja: število vzorcev				Kemijska preskušanja: število vzorcev	
						Vsi	Neskladni	Neskladni parameter	Ukrep za odpravo neskladja	Vsi	Neskladni
1	LITIJ, ŠMARTNO PRI LITIJ	1.237	8.850	plinski klor	Notranji	27	0	-	--	2	0
					Monitoring	9	2	E. coli, kol. b. in št. kol. 37 °C	Spiranje internega omrežja	2	0
2	PRIMSKOVO	21	240	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
3	DOM TISJE - VINTARJEVEC	28	80+ Dom Tisje	NaOCl	Notranji	2	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
4	VELIKA KOSTREVNICA	96	540	NaOCl	Notranji	7	0	-	-	1	0
					Monitoring	5	0	-	-	1	0
5	GRADIŠKE LAZE	25	235	Ni doziranja	Notranji	6	1	Enterokoki, kol. b.	Prekuhavanje od 1.7.2019 do 5.9.2019	1	0
					Monitoring	2	1	Koliformne bakterije	Izpiranje cevovodov	0	0
6	RAČICA - ŠTANGA	19	170	NaOCl od oktobra 2019 dalje	Notranji	13	7	Enterokoki, koliformne bakterije	Prekuhavanje od 9. 9. 2019 do 9. 12. 2019	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
7	LESKOVICA - VRATA	16	106	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
					Monitoring	2	0	-	0	0	0
8	VINTARJEVEC – vas	18	150	NaOCl	Notranji	6	3	E. coli, kol. b.	Prekuhavanje od 23. 8. 2019 do 28. 10. 2019	1	0
					Monitoring	2	0	-	-	0	0
9	GRILOVEC	7	40	NaOCl	Notranji	2	0	-	-	1	0
					Monitoring	0	0	-	-	0	0

Legenda: NaOCl – natrijev hipoklorit, kol. b. – koliformne bakterije, št. kol. – število kolonij pri 37 °C

ki bi zagotavljale še večjo varnost oskrbe s pitno vodo, se izvaja postopno v soglasju z lastnikoma vodovodnih sistemov, torej Občino Litija in Občino Šmartno pri Litiji.

Poročilo o številu vseh odvzetih vzorcev pitne vode in rezultati o skladnosti in neskladnosti s Pravilnikom o pitni vodi na preiskane parametre za posamezne sisteme za oskrbo s pitno vodo so podani za območje občine Šmartno pri Litiji v tabeli, ki prikazuje tudi ukrepe za odpravo vzrokov neskladja. Graf prikazuje samo skupno število vzorcev odvzetih v okviru notranjega nadzora.

Na sistemu oskrbe s pitno vodo Litija - Šmartno je en vzorec pitne vode od dveh odvzetih na isti dan v okviru monitoringa izkazoval prisotnost E. coli (1CFU/100ml). Ker na sistemu upravljaavec ni zaznal nikakršnih posebnosti, je bilo izdano obvestilo o omejeni uporabi pitne vode uporabniku na tem naslovu. Nemudoma je bilo izvedeno kontrolno vzorčenje in vsi preiskani vzorci pitne vode so izkazovali skladnost.

Na sistemu oskrbe s pitno vodo Gradiške Laze je bil uveden kratkotrajni ukrep prekuhavanja pitne vode zaradi prisotnosti enterokokov na enem od odjemnih mest. Po izvedenih ukrepih so odvzeti vzorci vode izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi in ukrep prekuhavanja je bil preklican.

Na sistemu oskrbe s pitno vodo Vintarjevec - vas je bil tudi uve-



den kratkotrajni ukrep prekuhavanja pitne vode pred uporabo za prehranske namene. Zaradi izpada dezinfekcije pitne vode so odvzeti vzorci pitne vode izkazovali prisotnost E. coli in enteroke. Po odpravi napake na napravi za dezinfekcijo so odvzeti vzorci vode izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi.

Na sistemu za oskrbo s pitno vodo Račica - Štanga je upravljaavec moral zaradi ponavljajočih neskladnosti uvesti postopek dezinfekcije s klorovim preparatom. Po vzpostavitvi dezinfekcije na celotnem sistemu so vzorci vode izkazovali skladnost s Pravilnikom o pitni vodi in ukrep prekuhavanja je bil preklican.

Letno poročilo o skladnosti pitne vode za javne vodovode

Avtorica članka: Tanja Kepa Ferlan

V skladu s 34. členom Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) je upravljaavec sistemov za oskrbo s pitno vodo dolžan najmanj enkrat letno obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljene v okviru notranjega nadzora.

V občini Šmartno pri Litiji so bili v letu 2019 trije javni vodovodi, s katerimi je upravljal Občina Šmartno pri Litiji s posameznimi vodovodnimi odbori (Cerovica - Selšek, Zavrstnik): vodovod Cerovica - Selšek, vodovod Štangarske Poljane (ki oskrbuje Podružnično osnovno šolo Štangarske Poljane) in vodovod Zavrstnik. Skupno oskrbujejo okoli 500 prebivalcev naše občine. Na vodovodih Cerovica - Selšek in Zavrstnik je vzpostavljena kontinuirana dezinfekcija pitne vode.

V skladu z zakonodajo je na vseh omenjenih vodovodih vzpostavljen notranji nadzor na osnovah HACCP sistema. Notranji (zdravstveni) nadzor na teh vodovodih, z izjemo vodovoda Zavrstnik, je izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Oddelek za okolje in zdravje Novo mesto (v nadaljevanju NLZOH), s katerim je imela Občina Šmartno pri Litiji sklenjeno letno

naročilnico. V sklopu notranjega nadzora je bil tudi opravljen tudi redni odvzem vzorcev za mikrobiološke preiskave in fizikalno-kemijske analize, katerih obseg je določen v okviru letnega plana vzorčenja. NLZOH je pripravil Poročilo o zdravstvenem nadzoru vodovodov v občini Šmartno pri Litiji v letu 2019, katerega povzetek predstavljamo v nadaljevanju.

Skupno je bilo na vodovodih odvzetih 15 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 3 vzorci za osnovne sanitarno-kemične preiskave. Rezultati laboratorijskih preiskav so prikazani v preglednici 1.

Na vodovodih Štangarske Poljane, Cerovica - Selšek in Zavrstnik so bili vzorci vode v letu 2019 pri uporabnikih v okviru notranjega nadzora skladni s Pravilnikom o pitni vodi, razen na vodovodu Cerovica -

Selšek in vodovodu Zavrstnik, kjer je bil po en vzorec neustrezen (na vodovodu Cerovica - Selšek zaradi 4 koliformnih bakterij, kar neposredno ne ogroža zdravje ljudi, na vodovodu Zavrstnik zaradi povišanega skupnega števila mikroorganizmov pri 22 °C). Neskladni vzorci na zajetu oz. vodo-hranu na vodovodih Cerovica - Selšek in Zavrstnik so bili odvzeti pred pripravo vode s kloriranjem.

Skladni so bili tudi sanitarno-kemični rezultati na vodovodih. Kislost vode na vodo-oskrbnem sistemu Štangarske Poljane ne vpliva negativno na zdravje uporabnikov.

V okviru državnega monitoringa je bilo na obravnavanih vodovodih v letu 2019 odvzetih šest vzorcev, rezultati laboratorijskih preiskav pa so prikazani v preglednici 2.

Preglednica 1: Javni vodovodi v občini Šmartno pri Litiji, ki so v upravljanju Občine Šmartno pri Litiji in vodovodnih odborov, leto 2019; pregled mikrobioloških in kemičnih rezultatov

MIKROBIOLOGIJA															KEMIJA					
Vodovod	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	%	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok							
Cerovica-Selšek																				
zajetje – pred kl.	2	1	50	1	50	0	0	-	-	-	-	-								
omrežje	4	3	75	1	25	0	0	1+Thm, klorit	1	100	0	0								
Štangarske Poljane																				
omrežje	2	2	100	0	0	0	0	1	0	0	1	100	Ph							
Zavrstnik																				
vodohran – pred kl.	2	0	0	2	100	2	100	-	-	-	-	-								
omrežje	5	4	80	1	20	0	0	1+Thm	1	100	0	0								
SKUPAJ I	15	10		5		2		3	2		1									

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok pri MKB = število vzorcev z Escherichia coli, Thm. -Trihalometani

Preglednica 2: Pregled državnega monitoringa v letu 2019

Vodovod	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok
Cerovica-Selšek	2	1	50	1	50	koliformne bakterije
Štangarske Poljane	2	1	50	1	50	Ph
Zavrstnik	2	2	100	0	0	
SKUPAJ	6	4		2		

Legenda:
U = ustrezen, NU = neustrezen,
vzrok: parameter neskladnosti

Poročilo o kakovosti pitne vode za leto 2019

Avtor članka: Javno komunalno podjetje Grosuplje

Na območju občine Šmartno pri Litiji se uporabnike oskrbuje prek treh vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, in sicer Debeli hrib, Felič Vrh in Stična.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notranji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuira la ustrezna zdrava pitna voda.

Na vodovodnem sistemu Felič Vrh ni vzpostavljena priprava pitne vode s plinskim klorom. Zaradi tega je voda brez predhodnega prekuhavanja za prehranske namene lahko škodljiva za zdravje uporabnikov. Ukrep prekuhavanja vode je uveden od 7. 11. 2013 dalje in so ga uporabniki dolžni upoštevati. V vodi je izkazana prisotnost fekalnega onesnaženja.

Celotno letno poročilo za leto 2019, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/>, pod rubriko Kakovost pitne vode.

Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva:

Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Rezultati notranjega nadzora nad kakovostjo pitne vode pri uporabnikih v letu 2019

Vodovodni sistem	količina distribuirane vode [m ³]	trdota vode [°dH]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE				ukrep prekuhavanja [dni]
			št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	
Debeli hrib	17.866 od tega 1.515 občina Šmartno	-	8	100	0	-	6	100	0	-	0
Felič vrh	1.985 od tega 592 občina Šmartno	-	4	0	4	EC, KB, SK22, SK37	2	100	0	-	365
Stična	634.889 od tega 44 občina Šmartno	-	19	100	0	-	8	100	0	-	0

Legenda:

EC - E. coli, CP - clostridium perfringens je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesnaženja, v pitni vodi ni dopustna

KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne

SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

SK37 - št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.

EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesnaženja

Zakaj je Idrija že drugič prepoznana kot razvojno najbolj prodorna občina?

Avtor članka: Franc Props

Župan me je povabil, da sem se udeležil dogodka podelitve nagrade Zlati kamen. Najlepša hvala. Projekt Zlati kamen je namenjen spodbujanju in spremljanju razvoja na ravni lokalne samouprave. Zlati kamen meri na tisto, čemur so lokalne skupnosti namenjene: zagotavljanju pogojev za dobro življenje. Kot navajajo na svojih spletnih straneh, je projekt v ožjem smislu namenjen lokalnim politikom in strokovnjakom, ki delujejo v lokalni upravi. V širšem smislu pa meri na vsakega državljan - želi ga osveščati o dobri lokalni samoupravi in ga tako razvijati v zahtevnega, kritičnega volivca.

Prejsem zato sem takoj na začetku tega mandata županu na občinskem svetu predlagal, da začnemo tudi v Šmartnem uspešnost dela celotne občinske strukture, tako izvoljenih kot občinske uprave, primerjati z ostalimi občinami.

Letos je Idrija to nagrado prejela že drugič. Prvič pred 10 leti. Prejela jo je, ker je bila po kriterijih, ki upoštevajo vse ključne razvojne kazalnike za slovenske občine, prepoznana kot razvojno najbolj

prodorna občina. V obrazložitvi pade v oči, da gre pri Idriji za kraj nasprotij. Je med najbolj kozmopolitskimi kraji v Sloveniji in obenem odmaknjena v hribovsko zakotje. Idrija se je na svetovni zemljevid vpisala stoletja pred Slovenijo. A nikdar ne bo povezana ne z avtocesto ne z železnico. Poudarja preteklost - in je obrnjena v prihodnost. Pri podelitvi nagrade so o občini Idrija povedali: da jo krasi ustvarjalnost, pozitivni duh, odprtost v svet, povezovalnost, skrb za dediščino in močna zavest o krajevni identiteti. Vodi jo tehtna razvojna strategija, oprta na močno zavest o krajevni identiteti. Župan Idrije je ob zahvali za prejeto priznanje izpostavil težave, ki jih ima vsaka občina. Deset odstotkov prejete državne glavarine porabijo za zimsko službo za skoraj 400 km občinskih cest in javnih poti. Ima kar nekaj naselij na več kot 1000 metrih nadmorske višine. Sedem odstotkov sredstev, ki jih v občinsko blagajno dobijo od države po kriteriju števila prebivalcev, gre v Idriji za šolske prevoze in vedno je premalo denarja.

S takšnimi težavami se srečujemo tudi v Šmartnem. Naša občina sicer dobi pol manj sredstev iz državnega proračuna, ker ima pol manj prebivalcev, ima pa tudi pol manj kilometrov cest in trikrat manjšo površino kot Idrija. Naselij na 650 m nadmorske višine pa v Šmartnem ne bomo našli.

Torej imamo tudi v Šmartnem vse pogoje, celo boljše, kot Idrija, da dobimo zgoraj omenjeno nagrado. Smo bližje železnici in avtocesti, bližje prestolnici, ki je univerzitetno središče, bližje dobro gospodarsko razvitim večjim mestom, kot so Domžale ali Trebnje, kot so od Idrije oddaljeni Nova Gorica, Škofja Loka ali Tolmin. Še bi lahko našteval prednosti, ki jih prinaša Šmartnemu lega praktično v središču države.

Verjamem, da lahko postanemo primerljivi z najboljšimi, če nam bo to izziv. Vendar ne brez strateškega premisleka in usmeritve v razvoj.

Tega zaenkrat na žalost ne premoremo. Če pogledate spletne strani občine Idrija, boste za zadnjih pet let našli objavljenih osem strateških dokumentov, ki usmerjajo razvojne aktivnosti v občini. Od trajnostnega razvoja, strategije za mlade, do prometa in ostalo. Na spletnih straneh občine Šmartno zavijka strateški dokumenti ne bomo našli. Razloge, da ni dolgoročnega premisleka, kam bomo usmerjali občino, in na takem premisleku izpeljanih razvojnih projektov, iščemo v tem, da s prejeto glavarino od države komaj pokrijemo stroške zimске službe, šolskih prevozov, vrtca, šole in plač, ki jih mora zagotoviti občina neposredno ali posredno. To ni ravno tema za v razvojne strateške dokumente. Torej prepričanje, da

razlog za tako stanje ni v nas, ampak so zato krivi drugi, je tisto, kar je pri nas največja ovira za pogled v razvoj.

Kot rečeno zgoraj, v bolj kot ne enakem znesku za občino s strani države glede na kilometer cest in ob večji razpršenosti poselitve, kot jo ima Šmartno, občina Idrija smelo koraka po poteh razvoja in zagotavlja svojim občanom boljše življenje. V Šmartnem pa te poti ne znamo poiskati. Tudi če jo najdemo, se bojim, da ne bomo zbrali poguma, da bi nanjo stopili, saj ga zmanjka že za to, da bi se pričeli primerjati z drugimi. Kot so mi pojasnili v odgovoru na moje vprašanje: v proračunu Občine Šmartno pri Litiji za 2020 ni bilo mogoče uvrstiti tisoč evrov denarja za Informacijski sistem slovenskih občin, ki vključuje bazo podatkov z vsemi ključnimi razvojnimi kazalniki, s čimer bi si postavili objektivno ogledalo, kje smo v primerjavi z ostalimi občinami.

Svež podjetniški veter v naših krajih

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Uspešno in močno gospodarstvo je osnova družbenega napredka in blaginje, česar se vse bolj zavedamo tudi v naših krajih. Domači podjetniki ne polnijo le občinskega proračuna, temveč z ustvarjanjem delovnih mest omogočajo mladim, da se lahko zaposlijo v lokalnem okolju. Pred kratkim je zaživel Podjetniški RISE Šmartno Litija, katerega namen je olajšati prve karijerne korake mladim podjetnicam in podjetnikom. K tokratnemu pogovoru smo povabili gospoda Gregorja Berčona, soustanovitelja in predsednika organizacije, da nam ga podrobneje predstavi.

Gregor, dovolite mi, da se vam najprej zahvalim za prijazen odziv našemu vabilu. Kot je pri nas že v navadi, vas prosim, da se našim bralkam in bralcem na kratko predstavite.

Sebe predstaviti je vedno najtežje. Sem oseba, ki jo zanima veliko različnih stvari ter poskuša različne stvari združevati. Tako sem gradbinec, podjetnik, terapevt, gasilec, kmetovalec, naravovarstvenik, športnik in še kaj bi se našlo. Rad povezujem duhovni energijski svet, naravo in inovacijsko podjetniški svet.

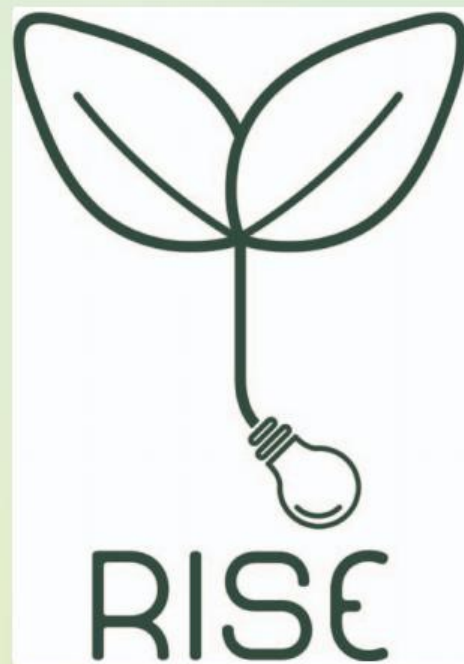
Za seboj imate že nekajletno samostojno podjetniško pot. Kdaj ste se odločili za samozaposlitev in kaj je bil glavni razlog? Kmalu po srednji šoli sem se zaposlil in se ob tem tudi dodatno izobraževal v izrednih in večernih šolah. V času med mojo prvo zaposlitvijo in samozaposlitvijo sem zamenjal kar štiri podjetja. Razlogi so bili recesija, nestabilnost ali padec podjetja. Ker nisem našel službe, kjer bi lahko izkoristil svoje dosedanje znanje, sem pričel razmišljati o samozaposlitvi. Tako sem zadnji dve leti, v času brez službe, pričel ustvarjati mrežo podjetij in ljudi, s katerimi sem nazadnje

tudi sklenil sodelovanje. Ko je situacija dozorela, sem ustanovil svoje podjetje Kozmotekon.

V osrednjih medijih lahko pogosto zasledimo, da je okolje samostojnim podjetnikom v Sloveniji zelo nenaklonjeno in da je preveč birokratskih ovir, ki zavirajo razvoj. Se strinjate s tovrstnimi izjavami?

Jaz bi rekel, da je zelo odvisno od dejavnosti, ki jo samostojni podjetnik izvaja. Odpreti svoje podjetje je malenkost, nobene velike birokracije. Prideš na točko VEM, kjer ti novo podjetje odprejo v vsega pol ure. S seboj moraš imeti le spričevalo o izobrazbi, ki ti odpira vrata za različne panoge dela. Nato si moraš priskrbeti bančni račun in izbrati računovodjo. To je, kar se tiče papirologije, tudi vse. Tako se prične samostojna podjetniška pot. Le da ta ni lepo tlakovana. Zato je dobro, da imaš do takrat že dodobra izdelan poslovni model za svojo dejavnost. Širše območje Šmartnega pri Litiji je bilo pred desetletji industrijsko zelo močno, po letu 1991 pa so se začele težave, ki so v stečaj pahnile več podjetij, za katerimi so ostali prazni in propadajoči proizvodni prostori. Menite, da ima naše okolje dovolj potenciala, da doseže razvitost, ki jo je nekoč že imelo?

Seveda ga imamo! Le da se sedaj večina tega potenciala vozi na delo izven naše občine. Ne smemo pa zanemariti, da imamo v naši občini močna podjetja, kot so Herz, Kovikor, Kopit in druga. Če pogledamo malo širše, pa so tu še Trgograd, Predilnica Litija, Omahen transport, KGL ter mnogo drugih. V naši sedanji občini smo takrat izgubili le klavnico in Industrijo usnja Vrhnika. Vendar je iz tega zrastle veliko novih podjetij, predvsem samostojnih podjetnikov. Lahko bi rekli, da je za sokrajane Šmar-



tnega bolje, da tu ni več usnjarske industrije, saj se je v njej sproščalo in skladiščilo ogromno nevarnih odpadkov in kemikalij. Torej potencial vsekakor imamo, ne smemo pa čakati, da se bo gospodarstvo razvijalo kar samo. Če vsak izmed nas naredi le dober korak v razvoju in pozitivno spremembo v našem okolju, sem prepričan, da lahko živimo v kraju, ki je konkurenčen tudi večjim krajem in občinam.

V naši skupnosti je veliko mladih ljudi z inovativnimi idejami, vendar se vsi ne odločijo za samostojno podjetniško pot. Kakšen nasvet bi jim dali?

Težko karkoli svetujem. Vsak mora sam pri sebi ugotoviti, kakšen je njegov cilj. Podjetništvo je pač način življenja. Trenutno je svet zelo marketinško usmerjen. Ni važno, kako (ne)kvaliteten je izdelek, pomembno je, da se proda, ne glede na ekološke in moralne posledice. Še vedno dajemo veliko vrednost zunanjemu izgledu in ne toliko sami vrednosti vsebine. Katero jabolko bi raje kupili? Tisto, ki je na pogled lepo in čvrsto, ali tisto, ki je že nagubano. Zavedamo pa se, katero je bolj zdravo. Ker je trg prenasiten z raznoraznimi izdelki in storitvami, ki pravzaprav mašijo praznino naših življenj, je ob tem prava kvaliteta večkrat spregledana in podcenjena. Menim, da bosta v prihodnje preživela le trajna inovativnost in



Gregor Berčon



trajnostno gospodarstvo. To so npr. izdelki, ki imajo za seboj zgodbo, ki so izdelani »s srcem«, ki za svojo izdelavo, ponovno uporabo ali uničenje porabijo minimalno energije in minimalno škodujejo okolju.

Menim, da za samostojno podjetniško pot potrebuješ določen nivo modrosti za pravilne odločitve, ki ne škodujejo ostalim. Nato moraš imeti določen nivo moči, da si upaš narediti nov korak naprej, korak izven svojega kroga udobja, ter določen nivo lepote z globljim pomenom, ki se kaže skozi ljudi, za katere nekaj ustvarjaš. Če se najdeš v tem, potem ne odlašaj, zberi pogum in se preizkusi. Brez tega koraka ni poti k uspehu. Pravi podjetnik ustvarja nekaj, kar je dobro tudi za lokalno skupnost.

Kot je omenjeno že v uvodu, je bil pred kratkim ustanovljen Podjetniški RISE Šmartno Litija. Kdo je dal pobudo za ustanovitev in s kakšnimi izzivi ste se srečevali ob prvih korakih?

Z izzivi se srečujemo ves čas. Če stremiš k napredku, bodo izzivi vedno prisotni, takšni in drugačni. Pobudo za ustanovitev je dal Razvojni center Srca Slovenije. Pred dvema letoma sem iskal prostor oz. coworking, kar bi od doma lahko prestavil svojo pisarnico. Tako sem prišel do razvojnega centra, ki mi je pri tem z veseljem pomagal. Popeljal me je na ogled primerov dobrih praks po Evropi in Sloveniji. Tako sem dobil še širšo sliko pomena coworkinga. Nato smo začeli iskati prostor, kjer bi lahko ustvarili dovolj velik ambient za začetne korake. To je bil kar trd oreh, saj sta obe občini, tako Šmartno kot Litija, želeli, da bi našo dejavnost izvajali v njihovi regiji, obenem pa tako ena kot druga nista imeli primerne prostora. Našli smo ga šele pri privatnem lastniku, ki je ustvaril ambient po naših željah. Eden od večjih izzivov pa je tudi prepoznavnost zadruge. Dokler nisi uveljavljen, potrebuješ kar nekaj truda za preboj v svet. Vendar pa sem vesel, da vsakdo, ki obišče naše prostore, odide navdušen.

Nam lahko malo bolj podrobno predstavite, čemu je namenjena vaša organizacija?

Naša zadruga je namenjena izobraževanju, povezovanju in pospeševanju razvoja lokalnih podjetij, obrtnikov, kmetij, društev in posameznikov. K nam lahko samostojni podjetnik prestavi svojo pisalno mizo, da delo odmakne od doma. Organiziramo različna predavanja v smeri podjetništva, kmetijstva in alternativnih vsebin. Organiziramo delavnice, na katerih lahko posameznik ali skupina naredita razvoj od ideje do produkta. Organiziramo dogodke za povezovanje, mreženje, spoznavanje lokalnih in drugih podjetnikov in podjetnic. Nema lo-krat ne vemo, s čim se ukvarja naš sosed. Če spoznamo dejavnosti drugih in združimo moči, lahko skupaj ustvarimo veliko inovativnih rešitev za lokalno okolje. Tu nastopi naša zadruga kot center za zbiranje, spoznavanje, inoviranje, startanje itd.

Vsaka organizacija potrebuje usposobljeno in dobro ekipo. Nam lahko zaupate, kdo so ljudje, ki skrbijo za delovanje Podjetniškega RISE-ja?

Trenutno sestavljamo ekipo živeči v občini Šmartno pri Litiji. Smo ekipa, ki si želi sprememb v lokalnem okolju, spodbuja sodelovanje in povezovanje med različnimi deležniki ter stremi k skupnim ciljem. Vsak ima svoj potencial in prispeva zadrugi največ, kar je v njegovi moči. To so odlični ljudje, ki imajo svoje podjetje ali zaposlitev, a so kljub vsemu pripravljeni vlagati svoj prosti čas in denar za razvoj našega okolja. Tega se včasih preprosto ne ceni dovolj. Lahko se nam pridružite, vedno smo veseli nove energije!

Čeprav ste na čelu zelo mlade organiza-
cije, morda ni odveč vprašanje, kakšni



so vaši kratkoročni in dolgoročni načrti?

Kratkoročni cilj je predvsem narediti zadrugo samozadostno. Narediti močne mreže lokalnih podjetij in kmetij. Pomagati čim več mikro in malim podjetjem ter lokalnim kmetijam, da naredimo korak naprej. Dolgoročno želimo zadrugo oživeti kot center za zbiranje, sodelovanje, izobraževanje in razvoj. Točko, kjer lahko pričneš svojo podjetniško pot, na kateri nisi sam. Prostor, kjer lahko predstaviš svojo novo idejo in jo preizkusiš, predno jo pošlješ na trg. Ambient, kjer se bo gradilo in učilo o zdravem, trajnostnem podjetništvu. Kjer bodo kmetije dobile podporo, smisel za inoviranje, napredek in mreženje. Kjer bomo skupaj ustvarjali lokalno samooskrbo. Le skupaj lahko ustvarimo več in bolje.

Sodelovanje vseh ustanov, društev in drugih organizacij z lokalno skupnostjo je zelo pomembno. Sedež imate na Bregu pri Litiji in ste tako kot mnogo društev tudi vi prisotni na območju obeh občin. Menite, da je v takšnem povezovanju prednost?

Seveda! Že nekaj so dejali, da je v slogi moč. Povezovanje in predvsem sodelovanje sta najpomembnejša. Najmočnejše orožje je združitev različnosti. Pri povezovanju je največja težava »konkurenčnost«. Ljudje drug v drugem zelo hitro vidimo konkurenco, zato svoje ideje in dejavnosti raje zadržimo zase, želimo uspeti sami. Menim, da bi morali za prvo tekmičo priznavati šele sosednjo regijo, sosednjo državo, na lokalni ravni pa bi se ljudje morali družiti in združevati. Tako ne bi obstajalo toliko razdrobljenih podjetij, pač pa bi se mala podjetja povezovala v večja in močna podjetja. Več niti kot spletemo med seboj, močnejša je vrv.

Gregor, hvala za prijeten klepet, vam in vašim sodelavcem ter vsem mladim podjetnicam in podjetnikom želimo v uredništvu Krajevni novic obilo uspeha in modrih odločitev.

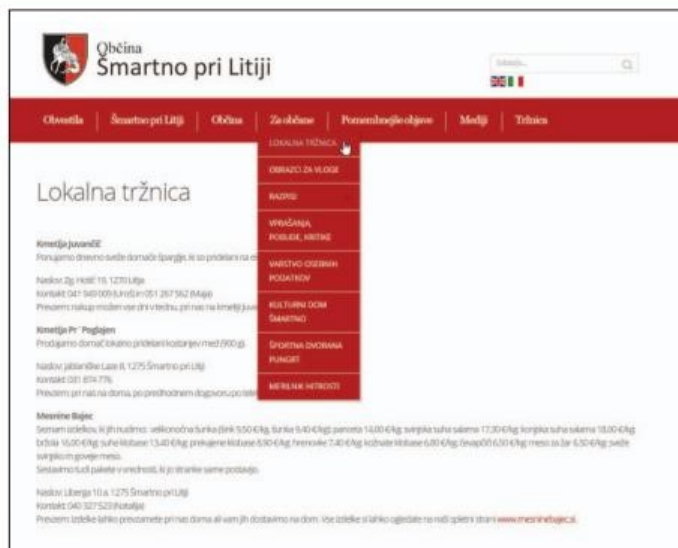
Hvala tudi vam za izrečene želje.

Lokalna tržnica

Avtorica članka: Maja Istenič, Javni zavod Bogenšperk

Spoštovani kmetje in kmetice, znašli smo se v situaciji, v kateri se mora vsak od nas po svoje prilagoditi in najti pot, kako prebroditi razmere, ki jih do sedaj nismo poznali. Delo je zastalo, zastal je del našega vsakdanjika. Na drugi strani pa se oskrba s hrano nadaljuje. Vaše delo je ključen prispevek k organizaciji nemotene oskrbe z lokalno pridelano in predelano hrano, zato vam želimo omogočiti nemoteno prodajo vaših izdelkov in pridelkov še naprej.

Vabimo vas, da se s svojimi izdelki predstavite na spletni strani občine in tudi prek drugih kanalov obveščanja. Na spletni strani je že ustvarjena rubrika LOKALNA TRŽNICA, v kateri lahko ponudite svoje pridelke. Vse, kar morate storiti, je, da na elektronski naslov turizem@bogensperk.si posredujete naslednje podatke: ime kmetije oz. podjetja, na kratko opišete, kaj ponujate, dodate telefonsko številko in delovni čas oz. čas, ko ste dosegljivi. Zapišite še možnosti prevzema oz. dostave. Zraven lahko pripnete še kakšno fotografijo.



Upamo, da bomo s tem pripomogli k prepoznavanju kakovosti in vrednosti lokalnih pridelkov ter tako spodbudili vsaj delno lokalno samooskrbo. Spoštovani bralci, vas pa vabimo, da omenjeno rubriko obiščete.

Poziv za oddajo vloge o zainteresiranosti za projekt »Razpršeni hotel Bogenšperk«

Avtorica članka: Maja Istenič, Javni zavod Bogenšperk

Občina Šmartno pri Litiji je v letu 2010 pristopila k projektu celostne vsebinske in programske prenove gradu Bogenšperk, kar vsebuje tudi revitalizacijo in rekonstrukcijo grajske pristave v obsegu

temeljite gradbene in statične sanacije t.i. Pollandove hiše in sosednjega gospodarskega poslopja, skladno z že izdelano projektno dokumentacijo pripravljeno v skladu s konservatorskimi smernicami in kulturnovarstvenimi pogoji.

Z vzpostavitev javno-zasebnega partnerstva želi javni partner pridobiti namenske prostore za:

- restavracijo s kapacitetami pogostitve do 120 gostov;
- prostore letnega vrta v okviru restavracije;
- prostore za promocijo in prodajo lokalnih prehranskih izdelkov in izdelkov domače obrti;
- prenočitvene kapacitete do 6 apartmajev;
- bivalne ateljeje (domača obrt in grafika);
- prostore turistično informacijskega centra;
- prostore večnamenske dvorane s kapacitetami 70 do 100 obiskovalcev;
- razstavne prostore (cca. 80–100 m²);

- upravna središča ter uporabo le-teh v turistične, kulturno-raziskovalne in gostinske namene.

Javni partner pričakuje, da bo investicija zasebnemu partnerju povrnjena preko možnosti trženja posameznih namenskih prostorov, namenjenih izvajanju turistične in gostinske dejavnosti.

Podrobnejši podatki o projektu in predvidenem načinu izvedbe le-tega, so navedeni na spletni strani gradu Bogenšperk (<https://www.bogensperk.si/novice/javni-poziv-promotorjem-razprseni-hotel-bogensperk.html>). Tam so podrobneje opisana tudi navodila za pripravo vloge o zainteresiranosti.

Zainteresirani naj vloge pošljejo po pošti, na naslov Javni zavod Bogenšperk, Stareto trg 25, 1275 Šmartno pri Litiji. Vloge morajo biti predložene v zaprti ovojnici, na kateri naj bo navedeno: »Vloga o zainteresiranosti za izvedbo projekta JZP: »Razpršeni hotel Bogenšperk« - NE ODPIRAJ!« Rok za oddajo vloge je 5. junij 2020.



Poti knjige

Avtor članka: dr. Jernej Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Javni zavod Bogenšperk že dolgo uspešno sodeluje s številnimi ustanovami znotraj in zunaj meja naše občine. Na ta način bogatimo svoj program in krepimo prepoznavnost na regionalni in nacionalni ravni. Sodelovanje je pomembno zlasti zato, ker lahko z njim dosežemo višje cilje, ki bi jih sami zaradi kadrovskih in finančnih omejitev težko zmogli.

V prvih mesecih lanskega leta je prišla zanimiva ponudba za sodelovanje iz nam najbližjega muzeja – Muzeja krščanstva na Slovenskem, Stična. Tamkajšnji kustos Tadej Trnovšek je zasnoval projekt Poti knjige, prvenstveno namenjen organiziranim šolskim skupinam in posameznikom, katerega cilj je predstaviti najpomembnejše lokacije in osebnosti za razvoj knjige in pismenstva na Slovenskem. Kot nalašč so vse na dokaj majhnem prostoru severne Dolenjske, kar omogoča skupinam, da jih lahko obišejo v enem dnevu. Pri projektu sodelujemo: stiški samostan z Muzejem krščanstva na Slovenskem, znan po svojem srednjeveškem skriptoriju, Za-



vod Prijetno domače – Jurčičeva domačija, Občina Velike Lašče – Trubarjeva domačija, Frančiškanski samostan Novo mesto in seveda Javni zavod Bogenšperk, katerega poslanstvo je ohranjanje in promocija bogate dediščine Janeza Vajkarda Valvasorja, avtorja najpomembnejše knjige, nastale na slovenskem ozemlju.

V sklopu projekta je izšla brošura, ki se jo lahko prevzame na vsaki od naštetih lokacij in se z njo odpravi na pot. V njej je na za-

nimiv način predstavljen skoraj tisočleten razvoj knjige na Slovenskem. Verjamemo, da bomo lahko od letošnje sezone na gradu Bogenšperk sprejeli še več vedoželjnih otrok in jih popeljali v skrivnosten svet pismenstva, vse od bogato okrašenih rokopisov, preko Valvasorjevih stvaritev, do del slovenskih klasikov 19. stoletja. Projekt je bil prvič javno predstavljen na Jurčičevem pohodu, pri promociji pa je sodeloval tudi Javni zavod Bogenšperk.

Živeti kultur(n)o – odpiramo se kulturi!

Avtorica članka: Tanja Dolar, Javni zavod Bogenšperk

V četrtek, 6. februarja 2020, smo v Kulturnem domu Šmartno pri Litiji na osrednji slovesnosti obeležili največji slovenski kulturni praznik.

Kot se za kulturni praznik spodobi, je prireditev spremljal bogat kulturni program. Pri dogodku, ki ga v imenu Občine Šmartno pri Litiji organizira Javni zavod Bogenšperk, so kot soorganizatorji sodelovali Knjižnica Litija, Osnovna šola Šmartno pri Litiji in Glasbena šola Litija - Šmartno. S skupnimi močmi smo pripravili dogodek, ki nam je bil vsem dober opomnik, da moramo kulturo stalno umeščati v naša življenja in še bolj živeti »kultur(n)o«.

Prireditev je odprl Mladinski pevski zbor Osnovne šole Šmartno pri Litiji, ki je pod vodstvom zborovodkinje Tadeje Kreča zapel slovensko himno »Zdravljico«. V nadaljevanju so otroci ob klavirski spremljavi Rahele Sinigoj zapeli tudi pesem »Pustite nam ta svet« avtorja Janija Goloba in pesem »Thord Gummeson«, ki jo je pod naslovom »Pesem



radost daje« v slovenščino prepesnila Ida Virt. Svoje je k osrednji slovesnosti pristavila tudi Glasbena šola Litija - Šmartno. Eva Forte in Nik Kos sta pod mentorstvom Lazara Ameda Hierrezuelo Zumeta in Boruta Avsca zaigrala menueta dveh različnih avtorjev, in sicer Boccherinija in Haydna. Večer kulture je prijetno popestril tudi nastop klavirskega dua – Vitranca Tomažina Hočevarja in Olene Novosel. Zaigrala sta nam štiri pesmi avtorja Matije Tomca.

Svojevrsen pečat so na prireditvi pustili tudi učenci Osnovne šole Šmartno pri Litiji, ki so pokazali, da se odpiranje kulturi začne že v mladih letih. Dominik Fele je recitiral pesem »Oglar« Franceta Prešerna, Neža Toplak pa je prebrala poetične misli treh pesnikov, ki so prejeli Prešernovo nagrado. Tako smo lahko uživali ob verzih Borisa A. Novaka, Jožeta Svoja in Cirila Zlobca. Učenka Žana Primc nam je pobjlžje predstavila tri krajše pesmi lokalnih pesnikov, in sicer Zvezdane

Majhen, Antona Medveda in Jožeta Šmita. Njen recital je potrdil, da iz naših krajev izhajajo odlični pesniki, ki pa so na žalost pre pogosto spregledani.

Vrhunec večera je bil govor slavnostnega govornika in rednega profesorja za slovensko književnost na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, dr. Igorja Saksida. Dr. Saksida nas je postavil pred žalostno dejstvo: Slovenci imamo namreč zelo slabe bralne navade. Kultura branja in bralna pismenost upadata, starši čedalje redkeje berejo knjige svojim otrokom. Prepričan je, da moramo kot narod dvigniti to raven tako, da vsak začne pri sebi in najprej razvije lasten odnos do jezika in kulture.

Seveda pa ne smemo pozabiti omeniti gospe Andreje Štuhec iz Knjižnice Litija, ki je povezovala program. Njene besede o pomenu kulture so se vtisnile v spomin številnim obiskovalcem. Odšli smo z željo in obljubo, da se poboljšamo.

Projekt Lokalident

Avtorica članka: Tanja Dolar, Javni zavod Bogenšperk

Z novim koledarskim letom se je v Šmartnem pri Liji začela izvajati druga faza projekta Lokalident – Izgradnja lokalne identitete za večji obisk turistov. Nepovratna sredstva za izvajanje aktivnosti v projektu so bila dodeljena s strani Agencije Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Nadaljujemo z izvajanjem projektnih aktivnosti. Oblikovali smo nekaj promocijskega materiala, v teh dneh pričakujemo novo pop-up steno, ki nam bo služila kot prelepa kulisa pri promociji naše občine na turističnih sejnih. Komaj čakamo, da jo preizkusimo. V sodelovanju z lokalnimi turističnimi ponudniki pripravljamo



Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

mo tekste, ki bodo natisnjeni na letakih, na katerih bomo v treh jezikih predstavili 20 domačih ponudnikov in njihove dejavnosti. Smo tudi v začetni fazi priprave izvedbe strokovne ekskurzije, na kateri bomo testirali naš integralni turistični produkt, ki je prav tako eden izmed ciljev projekta. 30 udeležencev te ekskurzije bo spoznavalo kulinarčne potenciale in odkrivalo tudi druge zanimive dele naše občine. Trije izleti – integralni turistični produkti, ki smo jih pripravili, bodo opisani tudi na lično izdelanih zloženkah.

V naslednjih mesecih bo izšel poziv za prijavo na brezplačno usposabljanje lokalnih turističnih vodnikov za našo občino. Poleg

tega bomo povabili na usposabljanje za zgodovinske animatorje, ki se bodo skozi tečaj naučili animacije in vodenja po gradu v novih kostumih, ki se bodo v okviru projekta Lokalident izdelali do konca junija. Vse aktivnosti se izvajajo v smeri večje prepoznavnosti naše občine in s težnjo, da njene vrednote, individualnost in edinstvenost uporabimo za razvoj turizma.

V tako težkih časih, ko nas vsi pozivajo, naj ostanemo doma, nas pri dobri volji ohranjajo misli na svetlo prihodnost, ki je zagotoveno ne bomo preživeli doma. Takrat bomo še bolj cenili sosede, znance in našo bližnjo okolico, ki nas bo kar vabila k ponovnemu raziskovanju.

Razstava Pisateljska četa na gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Maja Istenič, Javni zavod Bogenšperk

V četrtek, 27. februarja, je bila v Rusko-slovenskem centru Davorina Hostnika na gradu Bogenšperk odprta razstava Pisateljska četa. Ta je nastala v sodelovanju Ruskega centra znanosti in kulture ter Javnega zavoda Bogenšperk. S takšnimi dogodki instituciji utrjuje skupne zaveze in vizije, ki so bile sklenjene ob otvoritvi centra.

Zbrane sta poleg predstavnika Veleposlaništva Ruske federacije v Republiki Sloveniji nagovorila tudi šmarski župan, g. Rajko Meserko, in direktor Javnega zavoda Bogenšperk, g. Peter Avbelj. Ob spremljavi klavirja je zapela operna pevka Marina Igrickaja in slovesnosti dodala nekaj čudovitih glasbenih trenutkov.

Razstava o pisateljski četi, ustanovljeni v Sovjetski zvezi v prvih tednih druge svetovne vojne, govori o pisateljih, ki so po sili razmer pisanje literature zamenjali s publicistiko in postali vojni dopisniki. Razstava predstavlja delo in usodo sovjetskih pisateljev, pesnikov, umetnikov in fotografov, ki so svojo domovino branili tako s peresom kot orožjem. V Sovjetski zvezi je v času vojne prebivalstvo o aktualnih dogodkih na fronti in v zaledju obveščalo nekaj ducat časopisov. Tisoče poročil, zapisov in plakatov je tvorilo razvejan informacijski sistem. Razstava je poklon tvorcu tega



sistema, ki so se upirali nacistični propagandi, zapuščali svoje domove in tvegali svoja življenja v bitkah in povsod, kjer je divjala vojna vihra. Skozi njihove oči lahko dobimo uvid v to tragično, a tudi junaško zgodovinsko poglavje. Razstava bo v Rusko-slovenskem centru Davorina Hostnika na ogled vsak dan v odpiralnem času gradu.

Ustvarjajte z nami

Avtorica članka: Marta Kotar, Javni zavod Bogenšperk

Nemirni marec nas je prisilil, da smo malo upočasnili življenje in si vzeli čas zase in svoje najbližje v objemu našega doma. S tem seveda odpiramo vprašanje, kako se

zabavati in še vedno biti na varnem?

Zanima nas, ali se še spomnite risanja? Ta davno pozabljeni in plemeniti hobi je končno dočkal, da se mu posvetimo. Zato vas vabimo, da ta mesec uživate v risanju in ustvarjanju tega, kar vam je najbolj všeč. Vaše umetnine nam lahko tudi pošljete in najzanimivejše tri bomo predstavili v Krajnih novicah. Vse generacije vabimo, da se nam pridružite! Želimo vam veselo ustvarjanje in ostanite zdravi.



Jože Meglič, Bogenšperk 2000

Deset Borkinih zapovedi – Večer smeha z Jasno Kuljaj

Avtorica članka: Tanja Dolar, Javni zavod Bogenšperk

V četrtek, 6. 2. 2020, je potekala zadnja predstava v sklopu Večerov smeha v Šmartnem.

Nasmejali smo se Jasni Kuljaj, ki nas je v monokomediji Borka popeljala skozi deset borkinih zapovedi. Njeni nasveti so nam v veliko pomoč pri spopadanju z vsakdanjimi problemi v življenju in nam lahko prihranijo marsikatero težavo v življenju. Borko so do teh spoznanj pripeljale življenjske izkušnje in različni dogodki, ki so vplivali nanjo in njen osebnostni razvoj. S svojo neposrednostjo in precejšno mero samoironije se je dotaknila tem, ki so nam vsem znane. Med drugim je z nami delila svoje zgodbe, ki so povezane z njenimi bivšimi fanti in ljubimci, službo, delom na televiziji in ne nazadnje tudi materinstvom. A kljub vsem preprekam se prava borka ne preda. Jasna pravi: »Ni predaje, borbajmo dalje!«. Po koncu predstave nas je Jasna Kuljaj povabila tudi na kozarec cvička Kuljaj, ki ga prideluje njen oče. Z gledalci se je podružila, se z njimi slikala in nam vsem pokazala, da ni njeno obnašanje nič kaj zvezdniško. S predstavo Borka so se zaključili Večeri smeha v Šmartnem, ki so jih domačini dobro sprejeli. Pokazalo se je, da imajo Šmarčani radi sproščene četrtkove večere, ob katerih se lahko ob druženju z bližnjimi tudi pošteno nasmejijo. Se vidimo naslednje leto.

Rožica si
Petra Planinšek s. p.

**Še vedno
tu za vas!**

Naročila aranžmajev
sprejemamo na tel.: 031 664 121

Zaradi nastale krizne situacije,
vam na naše aranžmaje
nudimo 20% popust

📍 Rožica si | www.rozicas.si
petra@rozicas.si | 031 664 121



**Urejanje okolice
in vrtov**
Jure Hribar s. p.

- ✦ Izkopi z mini bagrom
- ✦ Košnja trave
- ✦ Košnja visoke trave in večjih površin
- ✦ Čiščenje zaraščenih površin
- ✦ Prezračevanje trave
- ✦ Polaganje travne ruše
- ✦ Oranje in frezanje vrtov
- ✦ Obžagovanje drevja
- ✦ Višinsko obžagovanje drevja
- ✦ Obrezovanje žive meje
- ✦ Čiščenje okolice in odvoz odpadkov
- ✦ Visokotlačno čiščenje betonskih površin
- ✦ Čiščenje žlebov

031 321 565 | info.urejanje@gmail.com



Litia
PREDILNICA LITJA

Ste se naveličali vsakodnevno izgubljati čas z važno na delo?
Vas veselijo stiki s svetovno uveljavljenimi dobavitelji in kupci?
Ste vešč timskega dela in strokovno opravljate svoje naloge?

V svoj kolektiv vabimo sodelavke ali sodelavca na delovnem mestu:

SAMOSTOJNI TRŽNIK (M/Ž)

v mednarodnem okolju na B2B trgu boste skrbeli za izvajanje tržnjskih aktivnosti z obstoječimi kupci, izvajali aktivnosti za pridobitev novih kupcev ter skrbeli za donosnost prodajnega portfelja.

Pričakujemo in v svoj kolektiv vabimo:

- osebo, ki je vešča timskega dela in ciljno naravnana
- osebo, ki ima vsaj 3 leta del. izkušenj na področju mednarodnega trženja, zaželeno iz proizvodnje panoge ALI pa ste se na začetku svoje kariere in pripravljeni na učenje
- obvezno znanje ang. jezika in še enega tujega jezika
- pripravljenost na potovanja v tujino

PROGRAMER NAMIZNIH APLIKACIJ (M/Ž)

soustvarjali boste novo prihodnost v informatizaciji in digitalizaciji ene največjih predilnic v Evropi. Odgovorni boste za uvedbo in razvijanje namiznih aplikacij primarno za proizvodnjo in prodajo ter za vse ostale procese v podjetju.

Pričakujemo in v svoj kolektiv vabimo:

- osebo, ki je vešča timskega dela in zna hkrati vestno opraviti individualne naloge
- nekoga, ki ga/jo veseli iskanje inovativnih rešitev in ima posluh za potrebe uporabnika
- osebo z zanimanjem in znanjem v programiranju v C# (C sharp) oz. v C ali v Alaksa Xbase++ jeziku
- osebo z zanimanjem in znanjem v razvijanju programske opreme na .NET platformi s podatkovnimi bazami v MySQL
- znanje v razvojnem okolju Microsoft Visual Studio je prednost.

Nudimo:

- delovni izziv in uspešnem mednarodnem podjetju, eni največjih predilnic v Evropi
- delo v aktivnem in sproščnem kolektivu
- veliko priložnosti za usvarjalnost
- priložnosti za pridobivanje novega znanja in osebnega razvoja
- možnost zaposlitve za nedoločen čas (poskusno obdobje 6 mesecev)

POSTANITE DEL NAŠE ZGODBE

Poglejte aktualne razpise na www.litija.com

Vašo prijavo z življenjepisom pošljite do 30.4.2020, na elektronski naslov zaposlitve@litija.com

Osnovna šola Šmartno



Državno tekmovanje Mladina in gore

Ekipa OŠ Šmartno – šestošolec Martin Hauptman, sedmošolca Živa Štritof in Ažbe Femec ter devetošolec Matevž Štritof – se je v soboto, 25. 1. 2019, udeležila 31. državnega tekmovanja Mladina in gore v Spodnji Idriji. Z veseljem vam sporočamo, da so učenci v kategoriji 24 ekip dosegli odlično **3. mesto!**

Začelo se je v mesecu oktobru, ko so se odločili, da bodo prva ekipa naše šole, ki se bo udeležila tekmovanja Mladina in gore. Novembra so zmagali na regijskem tekmovanju, ki je potekalo na OŠ Preserje pri Radomljah. Z osvojenim prvim mestom so se uvrstili na državno tekmovanje v Spodnji Idriji.

Državno tekmovanje so začeli s testom iz planinskega znanja, ki so ga pridobivali v Planinskem društvu Litija in v šoli. Veliko so se pripravljali tudi sami doma. Po končanem prvem delu tekmovanja se je sedem najboljših ekip uvrstilo v finale, ko so v obliki kviza odgovarjali na vprašanja iz Planinske šole in dodatnega gradiva, znajti pa so se morali tudi v praktičnih nalogah iz prve pomoči in prikazati ustavljanje s cepinom. Naši tekmovalci so za nagrado prejeli udeležbo na planinskem taboru v Planinskem učnem središču Bavšica ter pokal in medaljo. Navdušil jih je tudi skriti gost, slovenski alpinist Viki Grošelj, ki jim je predstavil svoje najpomembnejše vzpone v življenju.

Še enkrat vse čestitke našim tekmovalcem in našim sosedom iz OŠ Gradec, ki so zasedli 1. mesto, tako da imamo naslednje državno tekmovanje v Litiji.

Tina Sladič

Igraj se z mano

VKoroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je v sredo, 4. 3. 2020, potekala otvoritev razstave in pode-

litev priznanj 13. Mednarodnega likovnega natečaja »Igraj se z mano«. Na letošnji natečaj je prispelo rekordnih 7176 likovnih del iz kar 551 različnih ustanov (od tega 51 tujih). Na natečaju je sodelovalo 947 mentorjev iz devetih različnih držav!

Iz šmarske šole so se otvoritvene razstave udeležili naslednji umetniki:

Vid Jereb iz 4. c, mentorice Maje Gorše, **Martin Medved** in **Brin Palčič**, oba iz 5. b, mentorice Jožice Žurga, **Marcel Jerič** iz 5. d, mentorice Barbare Hribar Pavli, in **Ema Voršič** iz 5. a, mentorice Romane Doles Čož. Ema se zaradi drugih obveznosti razstave ni udeležila.

Mali umetniki so preko igre spoznavali galerijo in razne likovne tehnike, nato pa so se povezali in skupaj ustvarili ter igrali igro spomin. Skupaj so postavili razstavo. Prireditelj se je zaključila z rajanjem ob glasbi raperja Zlatka in spremljevalnega benda.

Romana Doles Čož

Od praznih lesenih plošč do scene v opereti Kovačev študent

Z učenci devetega razreda, ki obiskujejo likovno snovanje, in učenci likovnega krožka smo se januarja lotili ustvarjanja scene za opereto Kovačev študent, ki jo je uprizoril MoPZ Polšnik. Zbor je Vodopivčev opereto uprizoril ob svoji 45-letnici delovanja kot ponovno uprizoritev iste spevoigre izpred 32 let. Njihov umetniški vodja, Žiga Tori, je k sodelovanju povabil učence OŠ Šmartno pri Litiji, da ustvarijo sceno, in sicer štiri različne prizore.

Pri ustvarjanju scene so pomagali tudi nekateri učenci med poukom likovne vzgoje in tako spoznali elemente scenskega prostora. Iz začetnih praznih lesenih plošč, ki smo jih najprej prepletkali z belo barvo, smo v dobrih dveh tednih končali sceno, ki je vsebo-



Veselite pri plesanju

vala staro kovačnico z mehom in vsem orodjem, secesijsko mesto Dunaj, staro kmečko izbo in gostilno. Učenci so vložili veliko truda, natančnosti, domišljije in umetniških potez s čopičem. Najprej so naredili idejne zasnove na papirju, jih s svinčnikom prenesli na podlago in nato pobarvali z akrilnimi barvami in temperami. Zaradi obsežnosti poslikave so učenci prišli v šolo tudi eno soboto dopoldan, da nam je projekt uspelo izpeljati v dveh tednih.

Učenci so si lahko svoje umetniško delo – sceno – ogledali tudi v živo, ko je zbor nastopal v Kulturnem domu Šmartno pri Litiji. Projekt je bil učencem zanimiv predvsem zato, ker so videli, da je bilo njihovo delo koristno in je tudi v praksi kot scena zaživelo na odru.

Brigita Škrabanja

Poročilo o stekloslikarski koloniji Hrastnik

V četrtek, 13. 2. 2020, je potekala tradicionalna regijska stekloslikarska kolonija v prostorih OŠ NHR Hrastnik, letos na podružnični šoli Dol. Gostila je kar 11 osnovnih šol iz bližnje okolice. Osnovno šolo Šmartno pri Litiji sta zastopali dve učenki iz 9. a., **Neli Marinč** in **Laura Otrin**. Učenci so najprej na steklene kvadratne podlage risali s konturno pasto, nato pa so z lazurnimi nanosi barve za steklo obogatili svoj motiv, kar se je izkazalo za prav zanimivo likovno slikarsko tehniko. Po tej nalogi so si izbrali stekleno vazo in jo poslikali. Na kocu so dobili priznanja, steklene izdelke pa so lahko odnesli s seboj.

Brigita Škrabanja

Šopki »od doma«

V sredini marca so šole in vrtci tudi pri nas zaprli vrata. Po kratkotrajnem veselju otrok, da bo šola zaprta, pa se je že pojavil tisti znani občutek ... nekaj manjka, dolgčas. Seveda smo učitelji OŠ Šmartno pri Litiji hitro poskrbeli, da bodo otroci aktivno preživljali čas in da jim bo tudi v teh težkih trenutkih lepo.

Kot učiteljico me vsakodnevno razveseljuje elektronska sporočila, ko otroci »delajo od doma« in nas učitelje razveseljujejo s svojimi slikami z izdelki, ki nastajajo doma.

Učiteljica Eva Tomšič

Kliš klub

Avtorica članka: Manca Planinšek



Februarja smo se predstavili na Litijskem karnevalu s svojo karnevalsko skupino »Avstralski gozdovi v plamenih«. Želeli smo opozoriti na izkoriščanje naravnih virov, podnebne spremembe, uničevanje okolja, vedno večje število odpadkov in seveda pomemben ekološki

problem gorečih avstralskih gozdov. Problematično pa ni samo preseljevanje in ogroženost ljudi, temveč tudi ogroženih živalskih ter rastlinskih vrst, ki jih ne najdemo nikjer drugje na svetu, npr. kenguruji in koale.

29. 2. smo se odpravili na tradicionalni smučarski izlet v Katschberg, kamor se bomo vrnili tudi naslednje leto. V soboto, 7. 3. 2020, smo se Klišejci zbrali na letnem občnem zboru. Spomnili smo se dogajanja v preteklem letu in se

spogledali z načrti za prihodnost. Sledite nam tudi v tem letu in z nami šteje uresničene načrte, še najbolj pa bomo veseli, če se boste udeležili kakega dogodka ali pa predlagali kar svojega.

Poleti 2019 je potekala obnova naše sejne sobe. Pojavila se je namreč potreba po bolj funkcionalnem prostoru, saj smo na Klišeju čedalje bolj izkoriščali ta prostor za delavnice, izobraževanja in raznorazne dogodke.

Obveščamo vas tudi, da so uradne ure in ostali Klišejevi projekti ter druženja v znaku aktualnega dogajanja glede koronavirusa do nadaljnjega preklicani!

Res je, da mladi nismo rizična skupina, smo pa zato v dnevnem stiku tudi z ljudmi, ki lahko so (npr. starejšimi). Ne bodimo odgovorni le do sebe, temveč tudi do drugih.

Ta čas lahko izkoristite za tisto knjigo, ki že dolgo čaka na nočni omari, za ustvarjanje, za katerega ni bilo nikoli časa, za sprehod v naravo, za pogovor z družino in prijatelji (v današnjem času skypa, messengerja in vsega ostalega medij pogovora res ne bi smel biti ovira), zasnuješ lahko megasuper projekt in ga prijaviš na Razpis za mlade MC/KLIŠE ter imaš čas za izpitno literaturo na seznamu obveznosti.



Photo: Anže Malik

Bodimo odgovorni drug do drugega, upoštevajmo preventivne ukrepe, za informacije pa se obračajmo na relevantne strani.

Kulturni teden

Avtorici članka: Katarina Rovšek in Duši Pevce

Počasi se zaključujejo zadnje načrtovane dejavnosti v sklopu kulturnega tedna. Na splošno so pogovori o kulturi potekali na nivoju oddelka, v vrtec smo povabili zanimivega gosta, kulturne dogodke pa smo raziskovali in se jih udeleževali tudi širše v našem kraju.

Knjižničarka Vanja je v knjižnici OŠ Šmartno pri Litiji starejše otroke popeljala v svet najtežje, najdebelejše, največje in seveda tudi najmanjše knjige. Poudarila je pomembnost pravilnega rokovanja s knjigo, pokazala knjižnični prostor in seveda prebrala pravljico. Mlajše otroke je v skupinah obiskala knjižničarka Tatjana iz Knjižnice Litija. Otroci skupin Čebelice in Petelinčki so z učenci in učiteljico Jožico Žurga spoznavali tehnike likovnega ustvarjanja in si tudi ogledali razstavo svojih izdelkov v šoli. Ogledali smo si še razstavo akademskega slikarja Jožeta Megliča v Knjižnici Šmartno. Otroci so si lastne izkušnje pridobivali tudi z

nastopanjem, saj sta se po dve skupini obiskali in ena drugi pripravili kratek program. Nismo pozabili na naši najbolj oddaljeni skupini, Bučke v Kostrevnici in Sovice na Primskovem, do njih sta se skupini Miške in Polžki pripeljali kar z avtobusom.

Vrhunec dejavnosti je bil obisk opernega pevca in baritonista Darka Vidica. Kaj je opera? Otroci so podali naslednje odgovore:

- To je ena hiša.
- Tam sem se rodil.
- Nekaj kar je za v bolnico.
- Ameriška zastava.
- Poročni ples.
- To je džungla.
- Je dobro za telo, da dobro jemo.

Seveda so kasneje z raziskovanjem in pogovori prišli do pravih odgovorov. Darko je s svojim nastopom obogatil naše dopoldne. Razlika med opernim in klasičnim glasom je bila očitna. Otroci so ga z zanimanjem poslušali in obstali odprtih ust v trenutku, ko je razvil poln glas. Poleg otroških pesmi je dan pred kulturnim praznikom zapel tudi Zdravljico. Otrokom je pokazal, kako se, pravilno stoječ, poslušati himno in poudaril, da se na koncu nikoli ne ploska. Na ta način



smo otroci in odrasli krepili kulturno zavest in pripadnost slovenskemu narodu.

Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji

Izlet v neznano

Minuli izlet v neznano je privabil veliko članov, saj se jih je prijavilo kar 44. Obiskali smo Rogaško Slatino, kjer smo si najprej ogledali proizvodni proces v tamkajšnji steklarni, nato smo bili v kozmetičnem salonu Afrodita,

nazadnje pa še v orglarski delavnici Škrabl, ki je največja izdelovalka orgel v Evropi.

V mariborski operi

V letošnjem januarju je društvo organiziralo ogled Straussove operete v mariborski Operi. Zanj je bilo veliko zanimanja. Obiskovalci so skoraj tri ure uživali v lepoti Straussovih melodij.

V SNG Drama

Ljubitelji gledališča so v torek, 18. februarja, obiskali SNG Drama. Na sporedu je bila komedija »Razbiti vrč«, v kateri je v glavni vlogi blestel Jurij Zrnec.

Boris Žužek

Uredništvo Krajevnih novic želi vsem občankam in občanom mirne velikonočne praznike ter lepo praznovanje Dneva upora proti okupatorju in Praznika dela.

Ostanite doma in ostanite zdravi.

Tinktura iz ameriškega slamnika (*Echinacea purpurea*)



Avtor članka: Janez Javorski

Pred desetletji je veljalo, da je močno invazivna, tujerodna rastlina. Opazujem jo več kot desetletje in mirno trdim, da ni primerjave z drugimi tujimi rastlinami (dresnik, zlata rozga ...) in se je lepo vključila v simbiozo z našimi rastlinami.

Ameriški slamnik najdemo na vrtovih in v parkih kot trajno okrasno rastlinje. Cveti od junija pa vse do oktobra ter privablja čebele in metulje. Po vsem svetu je znan kot zdravilna rastlina, saj spodbuja imunski sistem, deluje protivnetno, protivirusno in protiglivno.

Tinktura, ki jo izdelujemo, je pokazala zelo dobre rezultate, saj nas z imunoregulatornimi lastnostmi učinkovito brani pred navadnim prehladom in gripo. Tukaj pa je želela prej navedena skupina raziskovalcev stopiti še korak dlje in ugotoviti, ali je lahko takšna tinktura učinkovita tudi pri hujših virusnih obolenjih, kot je človeku nevarna ptičja gripa ali celo zloglasna prašičja gripa, ki naj bi lahko povzročila celo pojav pandemije.

Tovrstne poskuse so izvajali v laboratoriju na kulturah epitelnih celic ledvic. Celice so okužili z omenjenimi virusi gripe ter jim v različnih časovnih intervalih in v različnih koncentracijah dodajali tinkturo Echi-

naceje purpuree. Ob tem so merili stopnjo zaviranja vnetja – učinek na blokado delovanja virusa. Rezultati so pokazali učinkovit zaviralen učinek tinkture na vse testirane viruse, in sicer celo v koncentracijah tinkture, ki je mnogokrat manjša od tiste koncentracije, ki je potrebna za peroralno uživanje tinkture. Nadalje je bil učinek tinkture nespremenjen celo ob dvigovanju koncentracije posameznega virusa.

V raziskavi so tudi dokazali, da tinktura echinaceje ne povzroča rezistence. To pomeni, da virusi niso razvili lastne zaščite, da bi postali na echinacejo neobčutljivi. Rezistenca pa se je razvila pri sinteznem protivirusnem zdravilu. Že v drugem ciklu je nanj razvilo rezistenco 87 % virusov, v tretjem ciklu pa skoraj 95 % virusov. To je ponovno lep prikaz modrosti naravnega – celostnega! Za konec so želeli preveriti, ali bo tinktura echinaceje delovala tudi na viruse, ki so razvili odpornost na sintezno protivirusno zdravilo. In zaviralni učinek je bil 99,9-odstoten! Z navedenimi raziskavami so ugotovili, da je tinktura echinaceje delovala neposredno na viruse gripe, saj je spremenila površinske virusne proteine hemaglutinine, ki so nujni, da se virus zasidra v celico gostitelja. S tem je bilo virusu onemogočeno prodiranje v celico gostitelja in njegovo razmnoževanje znotraj celice.

Rezultati teh raziskav so dobra spodbuda za raziskovanje učinka tinkture Echinaforce na navedene viruse tudi v in vivo pogojih. Do rezultata teh raziskav pa je še dolga pot. Ne glede na to pa nam je lahko že na osnovi vsega, kar nam je do danes znano, tinktura Echinaforce v veliko pomoč. Seveda ob upoštevanju celostnega vidika ravnovesja telesa in duha.

Priporočamo sedemnajst kapljic v mlačno tekočino, zjutraj in zvečer, za osebo s telesno težo 70 kg. Težji več, lažji manj.

Tinktura iz ameriškega slamnika je narejena po receptih babic pod budnim očesom zeliščarja Janeza Javorskega na Ekološki zeliščarski kmetiji Pr Nejc. Vse sestavine so z območja Javorske energijske poti.

Praznujemo skupaj



Avtorici članka: Klavdija Zupančič in Renata Ozimek, delovni terapevтки Doma Tisje

Kakovost življenja starejših je vizija vsakega doma za starejše. Zajema skrb za kakovost zdravja, kakovost bivanja in sobivanja, kakovost varnosti in blaginje ter kakovost medsebojnih odnosov in povezanosti. Tako je čas praznikov in praznovanj tudi neka priložnost za poglobitev odnosov med nami.

V domu poudarjamo osebno praznovanje, pri čemer spoštujemo in želje stanovalcev. Tradicionalno skupno praznovanje rojstnih dni stanovalcev, rojenih v tekočem mesecu, v matičnem domu organiziramo vsak drugi ponedeljek v mesecu.

Svoji slavljenec se praznovanja z veseljem udeležijo in z nami soustvarjajo kulturni program ter tako polepšajo praznovanje. V medgeneracijskem sodelovanju se nam pridružijo prostovoljci Osnovne šole Šmartno pri Litiji, učenci Glasbene šole Bučar, Hišni bend, domski pevski zbor Tisa in drugi prostovoljci. Praznujemo v veliki domski jedilnici, ki je pogosto pretesna za vse udeležence dogodka. Za slavljenca pripravljamo voščilnice, ki jih skupaj s stanovalci in prostovoljci izdelujemo na kreativnih delavnicah. Praznovanje za slavljenca in pevce

domskega pevskega zbora Tisa brezplačno uredijo tudi v frizerskem salonu. Vsak slavljenec s strani direktorice in zaposlenih prejme rojstnodnevno torto, nageljšek in voščilnico. Slavljenec, ki se zaradi zdravstvenega stanja ne morejo ali ne želijo udeležiti praznovanja, prejmejo darilo osebno v sobo.

Tudi v Enoti Litija praznujemo, počastimo in se veselimo praznovanja rojstnih dni. Naša praznovanja temeljijo predvsem na sodelovanju in pripadnosti. Pomembno nam je, da praznovanje osmišlja našo skupino in vrednote vsakega posameznika. S praznovanjem in obeleženjem osebnega praznika stanovalca želimo poglobiti občutke medsebojne povezanosti in pripadnosti enote, v kateri stanovalci živijo.

Ko pride dan osebnega praznika našega stanovalca, ga najprej vprašamo, ali si praznovanja sploh želi. Večinoma je odgovor pritrdilen in začne se peka torte, ki jo skrbno pripravita naši družabniki. Po kosilu se ob slavljenca v enoti zberemo skupaj sta-

novalci in zaposleni, zapojemo, voščimo, ploskamo ob pihanju svečk, nato pa se začne veselo druženje in praznovanje. Izrečeno je veliko lepih želja, za katere si vsi iz srca želimo, da se uresničijo. Na obrazih se narišejo nasmehi, za katere upamo, da bodo trajali čim dlje. Kot v družinah dan rojstnega dneva ni pomemben le za slavljenca, ampak za vse nas, zbrane v enoti, ki mu pripravljamo praznovanje in se nato skupaj z njim poveseimo. Ob takih trenutkih se naše medsebojne vezi še okrepijo in dajejo lep, topel občutek, da smo del skupnosti, v kateri smo dragoceni, sprejeti in cenjeni. Praznovanje rojstnega dneva je na nek način zelo skromno, sestavljeno le iz drobnih pozornosti, a kljub temu prinese veliko dobre volje, hvaležnosti in novega upanja.

Rojstni dan je torej za vse nas neka lepa priložnost, da izkažemo pozornost drug drugemu z obljubo: »TUKAJ NISI SAM!« Zato bo po naših enotah vedno dišalo po sladkih dobrotah in bo vedno donela melodija: »VSE NAJBOLJŠE ZA TE ...«



Letos pride na Primskovo nov gasilski avto

Avtor članka: Rudi Bregar

Sredi februarja so se gasilke in gasilci sestali na rednem letnem občnem zboru. Pregledali so delo v letu 2019 in sprejeli program dela za leto 2020.

Gasilci na Primskovem so zelo uspešni. Lani so bili bogatejši za nekaj pridobitev. Med njimi so vsekakor pomemb-

no novo gasilsko vozilo GVM-1, motorna črpalka Rosenbauer ter seveda nekaj dodatne opreme, ki jo sproti dograjujejo in obnavljajo. Uspešni so bili na vseh področjih, še posebej pa velja omeniti aktivno delo z mladimi, ki tudi na tekmovanjih dosegajo lepe uspehe.

V letošnjem letu je seveda ključna investicija nakup novega gasilskega vozila GVV-1, ki ga bodo na Primskovo pripeljali v decembru. Že v lanskem letu so domačini prispevali precej denarja, letos jih bodo ponovno zaprosili za pomoč, precejšen del sredstev pa bodo prek programa Gasilske zveze Šmartno pri Litiji prejeli tudi iz občinskega proračuna. Poleg tega bodo seveda nadaljevali delo z mladimi gasilci, pripravili več prireditev in tudi naprej sodelovali s krajan in organizacijami v kraju.



Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

V Lilinem vrtiljaku se je dogajalo, čaralo, ustvarjalo, snovalo ... Prav na predbožični dan so se v Mladinskem centru Litija s svojimi likovnimi deli predstavili učenci osnovnih šol iz Litije in Šmartnega pri Litiji in Gimnazije Litija, ki so sodelovali na Likovni ustvarjalnici v organizaciji društva Lila.

Marija Urankar Murn je očarala s samostojno likovno razstavo, otvorjeno 11. 12. 2019 v prostorih Zdravniške zbornice Slovenije, ki se je zaključila prav v tem tednu.

Vse sekcije Lile so aktivne, ustvarjalne in vedno v akciji. Tedensko poteka več likovnih delavnic, in sicer kiparska z mentorjem mag. Zoronom Pozničem, akad. kiparjem, delavnica akvarela z mentorjem Romanom Kovačičem, grafična delavnica z mentorjem Jožetom Potokarjem, Cici Lila ustvarja z mentoricama Anito Vozelj in Dani Kunc, ki je tudi mentorica najmlajših članov, sekcije Mala Lila. Enkrat mesečno poteka literarna delavnica v sodelovanju z JSKD Litija, ki jo vodi Stanka Hrastelj, priznana pesnica in pisateljica. Člani Lila pišejo 8. 2. 2020 z recitalom sodelovali na prireditvi ob slovenskem kulturnem prazniku v Mestnem muzeju Litija.

6. 2. 2020 je v Baru Slice of Life v Ljubljani svojo samostojno razstavo postavil na ogled Billy Mehle.



Foto in video sekcija je imela 15. 2. 2020 ob 9.30 v ateljeju Lila predstavitev kamere luknjičarke.

In Lilin vrtiljak se vrtil ... vrtil naprej ... nastajajo nove umetnije, rojevajo se novi izzivi ... do prihodnjic!

Novo leto, nove priložnosti – brezplačni tečaji za odrasle

Avtorica članka: Klavdija Mali, IC Geoss

Na Izobraževalnem centru Geoss Litija smo v letu 2019 izvedli 18 brezplačnih izobraževalnih programov v okviru projekta KORAK – Kompetence za razvoj kariere, v katerega smo vključili že okoli 200 udeležencev iz

občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šmartno pri Litiji in širše. Programi so namenjeni zaposlenim in nezaposlenim osebam, starejšim od 45 let, z največ srednješolsko izobrazbo.

Tudi v letošnjem letu bomo izvajali brezplačne izobraževalne programe tujih jezikov, računalniškega znanja in programov s področja zdravega življenjskega sloga, komunikacije, lahko pa tudi sami predlagate področje, s katerega bi se želeli dodatno izobraževati.

Konec februarja je predviden tečaj Excel in tečaj na temo zdravega življenjskega sloga. Tečaji potekajo dvakrat tedensko v popoldanskih urah. Če bi se nam pridružili tudi vi, pišite na info@ic-geoss.si ali pokličite na 031 759 355.

Projekt KORAK sofinancirata Republika Slovenija, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.



Podjetniški RISE Šmartno Litija

Avor članka: Podjetniški RISE Šmartno Litija



Podjetništvo, obrtništvo in industrija so močno orodje tako za našo občino kot tudi za državo. V Podjetniškem RISE Šmartno Litija se zavedamo, da če cveti gospodarstvo, lahko s tem rastejo tudi občina in občani. Zato je naša misija delati na podpori in razvoju lokalnih podjetij, kmetov, obrtnikov in občanov.

V skladu z našo misijo in vizijo skrbno izbiramo naše goste in skrbimo za kvaliteten in pester program delavnic in predavanj. V februarju smo tako gostili mladega uspešnega podjetnika **Andraža Gaveza**. Andraž je predstavil svojo podjetniško zgodbo, ki se je začela pri rosnih osemnajstih letih. Vodili so ga zaupanje v idejo, vztrajnost in želja po nečem drugačnem. In vse to ga je pripeljalo do uspešne spletne trgovine mojacokolada.si. Slednja prodaja unikatne in individualne čokolade, kot je 3D-čokolada v obliki Slovenije. Govoril je o vzponih in padcih, o težkih trenutkih in o tistih, ko ugotoviš, da ti je res uspelo. [Mojacokolada.si](http://mojacokolada.si) je danes ena izmed bolj prepoznavnih spletnih blagovnih znamk v Sloveniji. Pred kratkim mu je uspel tudi preboj v vse Hoferjeve poslovalnice po Sloveniji. Njegov obisk je bil podprt s strani evropskega projekta P-IRIS.

Za dobro poslovno zgodbo ni dovolj le dober produkt. Vitalnega pomena za uspeh je tudi dober marketing. **Tjaša Bračko iz Optiweba** je predstavila oglaševanje na Facebooku in Instagramu. Udeleženci so bili zelo zadovoljni in prevladalo je splošno mnenje, da je delavnica presegla pričakovanja. Odnegli so veliko praktičnega znanja, za Tjašo pa menijo, da je strokovnjakinja na svojem področju, z odličnim posluhom za ljudi.

Zelo smo ponosni tudi na to, da smo k nam uspeli privabiti mednarodnega strokovnjaka **Tilna Travnika**, ki je soustanovitelj in partner podjetja D-Labs. Naslov njegovega predavanja je bil: »Kako razviti poslovno idejo«. Tilen Travnik ima več kot 15 let izkušenj s področja vitkega podjetništva. V zadnjih šestih letih je uspešno preobrazil vodstva in ekipe v več kot 20 podjetjih tako doma kot v Veliki Britaniji. Predavanje je bilo namenjeno vsem, ki jih zanima razvoj od ideje do produkta in tistim, ki jih na splošno zanima startup ekosistem in lansiranje novih produktov na trg. Njegovo predavanje v RISE-ju je podprto s strani evropskega projekta P-IRIS.

Da podjetniki vzdržijo intenziven tempo, potrebujejo tudi razstrupljanje telesa in umirjeno vadbo joga za telo in duha. **Monika Muzej** z Zeliščne kmetije Hanuman je pripravila delavnico o razstrupljanju telesa z domačimi in lokalnimi zelišči, tinkturami in mazili. **Nena Hribar** pa z redno jogo za pisarniške ljudi vsako sredo skrbi za umirjanje čustev in duha ter krepitev telesa. Na ta način se lahko izognemo bolečinam v hrbtenici, zapestjih, kolkah in ramenih, si sprostimo um ter se pripravimo na nove ideje in izzive.

Kako čustva vplivajo na določene bolečine na telesu in boleznih, nas je podučil **Andrej Pešec**, ki je univ. dipl. pol., celostni psiholog in pedagog ter strokovnjak za odnose in osebni razvoj. Kot strokovni sodelavec sodeluje s preko 100 zavodi v Sloveniji in na tujem. Za njim je že preko 1000 predavanj, za katere so značilni nenavadni praktični primeri, sinteza modrosti in motivacije ter zanimive zgodbe iz vsakdanjega življenja.

Vabljeni v RISE! Za vsa mala in mikro podjetja imamo urejene delovne prostore. Za lokalna podjetja smo pripravili še posebej ugodno ceno za najem mize, prostora za sestanke, na voljo je čajna kuhinja in brezplačno parkirišče. RISE ekipa je sestavljena iz zagnanih, inovativnih in ambicioznih posameznikov iz različnih sektorjev, zato je ena izmed pomembnih aktivnosti pri nas tudi poslovno mreženje. Vljudno vabljeni, da se nam pridružite! Sledite nam lahko tudi na Facebook strani podjetniški RISE ali na spletni strani rise.si. Lepo vas pozdravlja ekipa.

Bližje ljudem, bližje k ljudem

V četrtek, 6. februarja 2020, je na litijski enoti Centra za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod potekalo spoznavno srečanje strokovnih delavcev centra, predstavnikov oddelkov za družbene dejavnosti Občine Litija in Občine Šmartno pri Litiji ter predstavnikov nevladnih organizacij (MDI Litija – Šmartno, Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Litija, Spominčica – Alzheimer Slovenija) in institucij, ki v lokalnem okolju delujejo na področju zdravstva (patronažna služba Zdravstvenega doma Litija), šolstva (Osnovna šola Litija) in socialnega varstva (Dom Tisje, Zasavski VDC – Enota Litija).

Organizatorica dogodka, Tina Drnovšek, koordinatorka invalidskega varstva na Centru za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, ki pokriva tri enote centra – Domžale, Kamnik in Litijo, je v dobri uri druženja predstavila svoje delo, aktualno zakonodajo ter naloge, ki jih v okviru svojih pristojnosti na področju varstva invalidov izvajajo centri. Koordinatorji invalidskega varstva so zaposleni na vsakem od 16 centrov za socialno delo po Sloveniji. Nanje se lahko posamezniki obr-

nejo z vprašanji o pravicah in obveznostih na podlagi predpisov s področja invalidskega in socialnega varstva, predvsem pa z vprašanji glede uveljavljanja pravice do osebne asistencije ali komunikacijskega dodatka. Prisotne sta nagovorili tudi direktorica Centra za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Andreja Rihter, in pomočnica direktorice na Enoti Litija, Lucija Marolt. V zaključni razpravi so prisotni poudarili pomembnost povezave koordinatorka z lokalnim okoljem in prepoznali nujnost skupnega sodelovanja pri prepoznavanju in zagotavljanju možnosti ter pomoči za uporabnike v lokalnem okolju.

Odprtje nove demenci prijazne točke

Predstavnik združenja Spominčica – Alzheimer Slovenija – Slovensko združenje za pomoč pri demenci, David Krivec, je ob tej priložnosti litijski enoti Centra za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod slavnostno podelil naziv »demenci prijazna točka«. Center je tako poleg Doma Tisje druga demenci prijazna točka v naši okolici.

Demenci prijazna točka je točka, ki je namenjena osebam z demenco, svojem in vsem zaposlenim ter tudi vsem drugim v

lokalni skupnosti. Na točko se osebe lahko obrnejo po informacije, se seznajajo z načini in postopki usmerjanja oseb z demenco, ki se izgubijo in ne najdejo poti domov. Zaposleni na točki imajo potrebno znanje in informacije o demenci, posredujejo informacije, kam po pomoč in podporo, osebe z demenco in svojci pa na točki lahko dobijo informacije tudi glede različnih storitev v skupnosti. Strokovne delavke centra so se v januarju udeležile izobraževanja, ki ga je pripravilo združenje.

Na kratko o Zakonu o osebni asistenci, o osebni asistenci in komunikacijskem dodatku

Zakon o osebni asistenci, ki se je začel uporabljati s 1. januarjem 2019, v svoji vsebini poleg nalog koordinatorka invalidskega varstva opredeljuje tudi pravico do osebne asistencije in komunikacijskega dodatka.

Osebna asistenca je pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko

živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo. Namen osebne asistencije je osebam z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami omogočiti možnosti in pogoje, da bi kljub različnim oviranostim lahko enako kot drugi polno in učinkovito sodelovale v družbi na vseh področjih življenja, imele enake možnosti, večjo neodvisnost, aktivnost in enakopravno vključenost v družbo. Upravičenec do storitev osebne asistencije

je oseba, ki zaradi svoje invalidnosti potrebuje pomoč pri aktivnostih, vezanih na samostojno življenje; je stara od 18 do 65 let; živi ali bi želela živeti sama ter potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko. Storitve osebne asistencije v obsegu do 24 ur dnevno so storitve, namenjene osebni pomoči, pomoči v gospodinskih in drugih dnevnih opravilih; spremstvo; pomoč na delovnem mestu in pri izobraževanju; pomoč pri komunikaciji.

Omenjeni zakon ureja tudi pravico do komunikacijskega dodatka, ki je pravica, ki se lahko dodeli gluhi, slepi ali gluho-slepi osebi, ki izmed storitev osebne asistencije potrebuje samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu.

Za več informacij se lahko obrnete na Center za socialno delo Osrednja Slovenija – vzhod, Enota Litija, Ljubljanska cesta 12, Litija.

Simona Lokar

Šmarski pust

Avtor članka: Uroš Pušnik

Tudi v Šmartnem so se na pustno soboto, 22. marca, na trgu pred cerkvijo zbrale male in velike maškare. V pisani družbi smo lahko videli Smrkce, pande, čebele, medvede, gusarje, klovne, prince in princeze, vojake in še mnogo drugih likov, ki so skupaj z ostalimi obiskovalci klicali v deželo pomlad.

Prisrčna dopoldanska prireditev se je odvijala v organizaciji Turizma Šmartno pri Litiji, ki je zbrane posladkal tudi s krofi. Da ni ostalo samo pri sladkem presenečenju, so najmlajše maškarce tudi spoznale, ko sta jim veselo razpoloženje prekinila pokača, ki sta z značilnim glasnim pokanjem z bičem naznanila prihod pisane družine. Člani Etnografskega društva iz Leskovca pri Ptuj so se nam poleg že ome-



njenih pokačev predstavili še s hudičem, orači in kurenti, ki so nam s svojo mogočnostjo uprizorili in pričarali lepo dopoldne. Mislim, da vesele družine ni potrebno posebej predstavljati, pa vendar; to so značilni pustni liki Ptuja, Dravskega polja in okolice, ki oživijo vsako leto v predpustnem času. Po izročilu iz dežele odganjajo zimo in zlo,

vano pa kličejo pomlad ter dobro letino. Tako smo tudi v šmarnskih dolinah letos preganjali zimo, če slednji sploh lahko tako rečemo glede na to, kako zelo mila je bila letos. Tedni, ki prihajajo, bodo pokazali, kako uspešni smo bili, vsekakor pa že nestrpno pričakujemo, da se ob letu ponovno srečamo.

Veterani so se zbrali

Avtor članka: Karlo Lemut

V soboto, 29. 2. 2020, so člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno na svojem rednem občnem zboru spregovorili o delu v preteklem letu, nalogah v letu 2020 in o finančnem poslovanju območnega združenja.

To druženje veteranov, ki je potekalo v dvorani gostišča »Kovač« v Litiji ob navzočnosti 109 članov in 11 gostov, je potrdilo pripadnost veteranov svoji organizaciji in vse večje vključevanje članov v različne aktivnosti območnega združenja. Predsednik območnega združenja Ivan Lovše je pohvalil člane za odzivnost in vključevanje v posamezne aktivnosti ter izrazil željo, da bi bilo tako tudi v bodoče. Izrazil pa je tudi željo in opozoril udeležence vojne za Slovenijo v letu 1991, da si uredijo status veterana in se pridružijo članom območnega združenja.

Na podana poročila ni bilo pripomb. Podani pa so bili konkretni predlogi, da se prizadevanja za samostojno Slovenijo in dogodki iz vojne za Slovenijo iz leta 1991



(Fotografijo je prispeval Radovan Petje.)

na organiziran način poljudno predstavijo tudi mlajšim generacijam v šolah. Vse z namenom, da ti zgodovinski dogodki za Slovenijo ne bodo pozabljeni, je v svojem pozdravnem govoru poudaril župan Občine Šmartno pri Litiji gospod Rajko Meserko. Območno združenje je v minulem obdobju vse več pozornosti namenilo svojim članom tudi zaradi izgube zaposlitve, slabega zdravja ter socialne in materialne stiske.

Pri tem jim je bila nudena pomoč pri uveljavljanju denarne pomoči, v nekaterih primerih pa je člane tudi oprostilo plačila članarine.

Soglasno sta bila sprejeta Poročilo o delu in finančnem poslovanju v letu 2019 ter Program dela in finančni načrt območnega

združenja za leto 2020.

Udeležence zbora so pozdravili podžupan Občine Litija gospod Filip Fele, predsednik Pokrajinskega odbora Ljubljana okolica gospod Janez Kušar ter predstavniki Območnih združenj veteranov vojne za Slovenijo Grosuplje in Kočevje ter predsednik odbora Sever Litija gospod Dušan Jovanovič in enotno izpostavili željo po dobrem sodelovanju tudi v bodoče.

Občni zbor je na začetku ob slovenski himni in prihodu praporščaka z društvenim praporom ter predstavitvijo simbolnega veteranskega dejanja popestril tudi Leon s svojim kratkim kulturnim programom ob zvokih harmonike.

Po zaključenem občnem zboru je sledilo družabno srečanje.

Uspešno izpeljano polaganje višjih pasov in prva tekma sta pod streho

Avtorica članka: Eva Štangar

Kot vsako leto smo tudi letos v januarju izpeljali polaganje za višje pasove.

To je del vsake borilne veščine, ko z osvojenjo višjo barvo pasu dokazujemo nivo svojega znanja. Ni pa le znanje tisto, ki je pomembno, ampak vseh pet načel taekwondoja, na katera se moramo večkrat spomniti:

- vljudnost,
- poštenost,
- vztrajnost,
- samokontrola,
- nezlomljiv duh.

Tokratno polaganje smo izvedli v ponedeljek, 20. 1. 2020. Štiriindvajset kandidatov za višje pasove se je maksimalno potrudilo, da so prikazali najboljše, kar se pričakuje glede na njihove izkušnje in starost. Ponosni smo tako na najmlajše kot tudi na naše aktivne borce. Veseli pa nas tudi, da se taekwondo razširja tudi med odraslimi rekreativci. Vsem čestitamo za napredovanje in želimo, da se še naprej izkazujejo na treningih in dokazujejo predvsem sami sebi, kaj zmorejo.



Prvo tekmovanje v letu 2020 je bilo nekaj novega v Sloveniji, saj je v organizaciji Športnega društva Red power iz Maribora, potekala liga **Red power Kids league**. To je serija tekmovanj v treh kolih, z velikim finalom v septembru. Namenjeno je otrokom, mlajšim otrokom in kadetom B (do 5. kupa), rojenim med letoma 2006 in 2014. 25. januarja je v Slovenski Bistrici potekalo 1. kolo, ki se ga je udeležilo devet naših mladih članov. Z rezultati v **borbah** smo lahko več kot zadovoljni:

ACO NIKOLIČ	otroci (M) do 30 kg	1. mesto
NIKA BABIČ	otroci (Ž) do 22 kg	1. mesto
ZALA GARANTINI	otroci (Ž) do 22 kg	2. mesto
IAN TAY MILIČ	mlajši kadeti do 36 kg	2. mesto
MIHA GARANTINI	mlajši kadeti do 36 kg	1. mesto
JAKA RUS	mlajši kadeti nad 52 kg	2. mesto
DANIEL BABIČ	kadeti B do 49 kg	1. mesto
ŽANA VELAGIČ JEREB	kadetinje B nad 59 kg	1. mesto

Nekateri so se pomerili tudi v **kicku**, do medalj so prišli: Kick (M) 2 2010, 2011: Miha Garantini 1. mesto, Aco Nikolič 2. mesto, Kick (Ž) 1 2008, 2009: Ema Karalič 2. mesto.

Rezultati so fantastični, čestitamo vsem in že smo se veselili naslednjega kola lige, ki je bilo 28. 3. 2020 v Slovenskih Konjicah. S takšnim zaključkom se še toliko bolj veselimo naslednjih tekem, še posebej pa domačega tekmovanja **Taekwondo pokal Šmartno Litija**, ki smo ga letos že 13. izvedli v organizaciji našega kluba v nedeljo, 8. 3. 2020.



*Ni besed več tvojih,
ni več stiska tvojih rok,
ostal le nate nam spomin je,
ki kaže nam življenja pot.*

ZAHVALA

IGNACIJ CIZERLE

(30. 5. 1930–26. 2. 2020) iz Zavrznika, Šmartno pri Litiji

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za vso pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za darovano cvetje, sveče, sv. maše, iskren stisk roke in tolažilne besede. Posebna zahvala dr. Benedičiču, patronažni sestri Sandri, osebu ZD Litija, ge. Ireni in ostalim oskrbovalkam na domu Doma Tisje, duhovnemu pomočniku g. Vinku Malovrhu za obiske na domu in lepo opravljen obred, govorniku g. Vinku Slapničarju, gasilec PGD Zavrznik, pevcem, izvajalcu Tišine in pogrebni službi. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga boste ohranili v lepem spominu.

Žalujoci: hči Mira, sin Anton s Tatjano, vnuka Anja in David ter ostalo sorodstvo



*V deželo že skoraj je prihajala pomlad,
a obstal je tvoj korak,
tiho zaprl si svoje trudne oči
in nisi dočkal jutranjega žarka
pomladnega sonca, ki tako ljubil si ga.
A vedi, da vsak prvi sončni žarek pomladi
pošljemo k tebi, kjerkoli že si, saj vemo,
da z nami vedno si ti.*

ZAHVALA

V 87. letu je prenehalo biti srce dragemu možu, atiju, staremu atu, tastu, stricu in svaku

STANETU FEMCU,

1933–2020, Selšek 15.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam s stiskom rok izrekli sožalje, prinašali cvetje in sveče, darovali za svete maše. Hvala tudi vsem, ki ste nam pisno izrazili sožalje. Posebna zahvala g. župniku Marku Mohorju Stegnarju za lep cerkveni obred. Zahvala tudi g. Toniju Zavrlu za poslovilni nagovor, pevcem za lepe pesmi, trobentaču za sočutno zaigrano poslovilno melodijo in pogrebni službi KSP Litija, še posebej pa g. Toniju Hauptmanu. Hvala tudi vsem ostalim, na katere smo morda pozabili. Še posebej hvala vsem, ki ste se udeležili pogrebne svete maše in ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Žalujoci: žena Mari, sinova Andrej in Marko z družinama



*Veseli s teboj smo živeli,
žalostni, ker te več ni.
Ostali so živi spomini.
Z nami potuješ vse dni.*

ZAHVALA

ALOJZ ROZINA

(1941–2020)

iz Male Kostrevice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem za iskreno sožalje, podarjeno cvetje in sveče. Še enkrat hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: vsi njegovi



*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

Zapustil nas je

FRANČIŠEK GROM – MATIŠNIKOV ATA

iz Gozd - Reke 12,
18. 9. 1922–9. 3. 2020.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in podporo v težkih časih. Iskrena hvala za vse darove za obnovo cerkve, svete maše, za darovane sveče ter cvetje. Hvala gospodu župniku Janezu Ferležu za lepo opravljen obred, gasilcem iz PGD Štangarske Poljane ter vsem ostalim, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi



*Kje si mama naša,
kje je tvoj obraz ...
Kje je raka tvoja,
ki skrbela je za nas ...*

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

ANTONIJE HABE, ROJ. STRMAN,

1926–2020,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, podarili cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi dr. Hauptmanovi in patronažni sestri Tini za zdravniško oskrbo. Zahvaljujemo se tudi g. Vinku, pevcem, govorcu, trobentaču in KSP Litija za pogrebno slovesnost. Še enkrat hvala vsem.

Žalujoci: vsi njeni



Dober boj sem izbojeval, tek dokončal, vero ohranil. (2Tim 4,7)

ZAHVALA

METOD MERZEL

Bajčev iz Razbor pri Čatežu
19. 8. 1935–24. 1. 2020

Hvaležni za našega dragega moža, očeta in dedka se ob njegovem prehodu v večnost iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste ga spoštovali in imeli radi. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem, znancem, sodelavcem, duhovnikom, sestram HMP in drugim, ki ste se prišli od njega posloviti ali ste nam drugače izrazili svojo bližino. Posebej se zahvaljujemo župniku g. Jožetu Hauptmanu, da nam je omogočil uporabo župnijskih prostorov in vodil pogrebno slovesnost, drugim duhovnikom, PGD Čatež, PGD Primskovo, pogrebni službi Komunale Trebnje, Kvartetu Strmole, Marku Muleju, Marinki Vidgaj. Hvala vsem za darovane maše in sveče, za molitev in podporo.

Žena Antonija, sinova Vinko in Jernej z družinama, hčerki Zvonka z družino in Majda

V SPOMIN

PAVEL IN ANA PERME

Lupinica

DRAGA STARŠA

24. februarja je minilo 32 let, kar si tiho odšel dragi ata,
28. marca pa minevata 2 leti, kar si nas zapustila ti, naša draga mami.

Hvala vsem, ki se ju spomnite v molitvi, postojite ob njunem grobu in ohranjate lepe spomine.

Vsi vajini



SPOMIN

15. marca je minilo 10 let, odkar nas je tiho zapustil dragi mož, ati, dedi, brat in svak

MARTIN KEPA

iz Ježc, Šmartno pri Litiji,



*Spomin je kot pesem, ki v srcu odzvanja,
spomin je kot cvet, ki nenehno poganja,
spomin je svetloba, ki dušo oblija,
spomin je ljubezen, ki v srcu prebiva.*

11. avgusta bo minilo 9 let, odkar je mnogo prežgodaj odšel od nas dragi sin, mož in očka

MATIJA KEPA

iz Ježc, Šmartno pri Litiji.

Dobrota in ljubezen, s katero sta nas zasipala, ne bosta nikoli pozabljeni.

Skupaj z nami ju ohranite v lepem spominu.

Hvaležni smo vsem: sorodnikom, sodelavcem, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ju cenili, obiskujete njen grob, prižigate sveče in ste z nami povezani pri sveti maši.

Žalujoci: vsi njuni najdražji, posebno še: Urša, Lea in Maxi

Okupacija in zaton Windisch- Graetzov

Avtor članka: Tim Šteferl, Javni zavod
Bogenšperk

Vse od sredine 19. stoletja so Windisch-Graetzi veljali za eno najpremožnejših veleposestniških rodbin na območju Slovenije. Na notranjskem, konjiškem in litijskem območju so veljali za nosilce lesnega gospodarstva, druga svetovna vojna pa je njihovo uspešnost sesula v prah.

Kmalu po kapitulaciji Jugoslavije sta se okupatorski vojski naselili v nekaterih strateško pomembnih gradovih rodbine. Italijanska vojska je zasedla grad Hošperk pri Postojni, nemška pa Bogenšperk in Slatno, ki sta bila le nekaj kilometrov oddaljena od nemško-italijanske okupacijske meje. Menda je meja sprva potekala točno čez grajsko dvorišče na Bogenšperku, potem pa so Nemci izsilili, da se je prestavila nekaj kilometrov južneje. Windisch-Graetzi so že od samega začetka okupacije prihajali navzkriž z novo oblastjo, saj nacistov niso podpirali. Kljub temu so na Bogenšperk pogosto prihajali nacistični častniki in uradniki, leta 1942 si je grad ogledal tudi gauleiter (op. p. šef civilne uprave) SS-Standartenführer dr. Friedrich Rainer, menda velik navdušenec nad Valvasorjevim delom. Bolj se je vojna vlekla, bolj so člani rodbine prihajali v spore z oblastniki. Windisch-Graetzi so na svojih posestvih večinoma zaposlovali Slovence, med njimi številne narodno zavedne in simpatizerje partizanov. Mnogi zaposleni na Bogenšperku in Slatni so odšli v partizane, kar so Nemci kmalu ugotovili in od Alfreda Windisch-Graetza zahtevali, da izda imena tistih, ki so se pridružili Osvobodilni fronti. Princ Alfred je zahtevo zavrnil, ker je bil tudi sam naklonjen partizanom. Na gradu Bizeljsko je Alfredova nečakinja baronica Nina Maasburg skupaj s svojim možem Leom (članom avstrij-



Gottlieb Windisch-Graetz (Fotografijo hrani Pokrajinski arhiv Maribor.)

skega odporniškega gibanja), svojim prijateljem veterinarjem Maksom Šribarjem in partizanskim kapetanom Radovanom pripomogla k ustanovitvi tamkajšnjih partizanskih enot.

Alfredov brat, princ Gottlieb, se je znašel na seznamu sumljivih, saj nemških častnikov ni pozdravljaval s »Heil Hitler«, ampak slovenskim »Dober dan.« Nemci so postali do rodbine sumničavi in so njihove posesti dodelili pod nadzorstvo nemškega komisarja za sovražnikove posesti (Feindvermögensverwaltung). Zaradi političnih pritiskov in sankcij nacistov proti rodbini je velikokrat trpela njihova glavna gospodarska dejavnost – lesna industrija, vse bolj jim je primanjkovalo tudi delavcev. Po kapitulaciji Italije so Nemci Alfreda hoteli prisiliti v včlanitev v nacistično stranko, kar je odločno odklonil, Gestapo pa mu je zagrozil z zaporom in celo smrtjo. V strahu za življenje svoje družine je Alfred z ženo Belli in tremi otroki zapustil Bogenšperk in se umaknil na Češko k ženinini družini, grad pa je zasedla nemška vojska in ga do konca vojne spremenila v močno trdnjavo.

Kmalu po Alfredovem odhodu so začeli Slovenijo zapuščati tudi drugi člani družine. Kneginja Kristijana je zapustila Slatno in se preselila k sinu Edvardu Vincencu v Pivko, ki je tam vodil tovarno veznih plošč (poznejši »Javor Pivka«). Nekega dne je Edvardova hči slišala pogovor dveh nemških častnikov, da načrtujejo zasedo oz. napad na partizanske položaje. To je povedala enemu izmed očetovih delavcev, s katerim je prijateljela, preko njega pa je informacija dosegla partizanskega komandanta, da so se lahko pravočasno umaknili na varno. Kmalu je Edvard dobil pismo, v katerem se pošiljatelj zahvaljuje gospodični, da ga je posvarila in odtlej pa do konca vojne so bili ti člani rodbine pod partizansko zaščito. Proti koncu



Požgani dvorec Haasberg (Fotografijo je posnel Ciril Velepčič.)

vojne so se Windsch-Graetzi umaknili v Trst, le Gottlieb je po osvoboditvi ostal v Postojni. Gradova Hošperk in Slatna sta bila požgana, vsa ostala posestva in gradovi pa so bili po vojni nacionalizirani in popolnoma izropani s strani okoliških prebivalcev. Gottlieb je bil aretiran s strani tajne policije in odpeljan v Ljubljano, kjer se je za njim izgubila vsaka sled. Uradno njegova usoda ni znana, po pripovedovanju nekaterih pa naj bi bil v Ljubljani zaprt še vsaj do leta 1946, kasneje pa naj bi bil kot nemški veleposestnik ubit v povojnih čistkah. Večina članov rodbine je po vojni izgubila praktično vse premoženje in so še dolgo živeli v veliki revščini. Potomci rodbine Windisch-Graetz so se lahko na Slovensko vrnili šele po osamosvojitvi in še vedno zelo radi obiskujejo svoje nekdanje posesti, a ne več kot graščaki ampak samo kot turisti. Nekateri člani rodbine so do danes obdržali močan političen vpliv. Vnuk Huga Vincenca, knez Mariano Hugo Windisch-Graetz, je vpliven diplomat in veleposlanik Suverenega malteškega viteškega reda v Republiki Sloveniji. Leta 1992 je po diplomatski poti pripomogel k priznanju Slovenije kot samostojne države, ustanovil pa je tudi humanitarno fundacijo s sedežem v Ljubljani.



Knez Mariano Hugo Windisch-Graetz (Wikipedia)

#ostanidoma